

136

April 2022

DISKULOGEN

Lösningen på släktgåtan fanns i fastighetsregistret

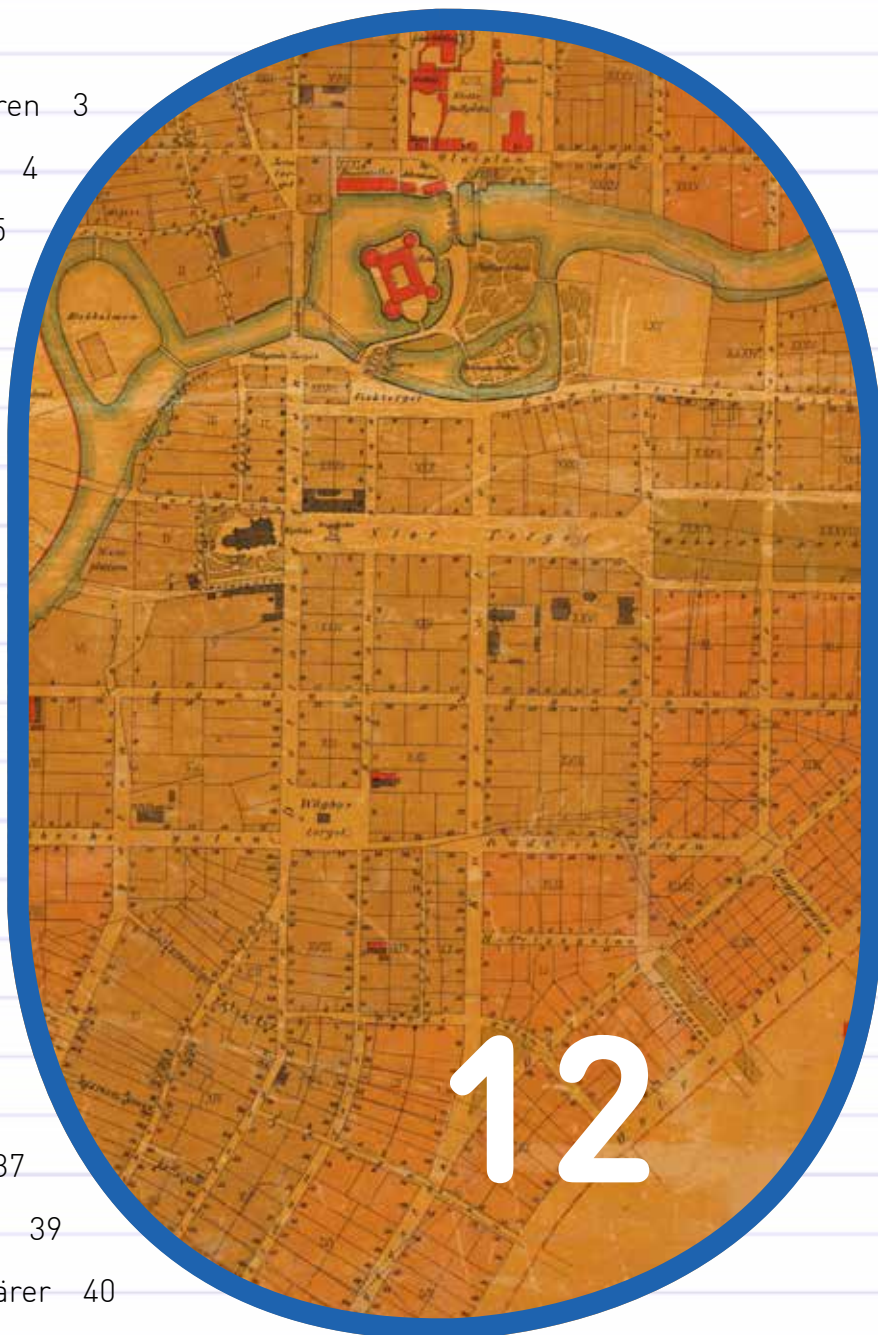
- Menyerna och navigering i Disgen 2021
- Rapport från Dis årsmöte
- Sveriges adelskalender
- Några kommentarer om Disgenorter
- Vackra djurnamn
- Släktbilder i en fotobok
- Släktens språk

Vi gör din släktforskning enklare.

Innehåll

Ledaren	3
Kort & Gott	4
Sveriges adelskalender	5
Dis ekonomi	6
Verksamhetsberättelse 2021	7
Dis årsmöte 2022	8
Amerikanska folkräkningen	9
Menyer i Disgen 2021	10
Lösningen på släktgåtan	12
Släktbilder i en fotobok	16
Vackra djurnamn	19
DNA-krönika	20
Nya böcker	24
Släktens språk	25
Om Disgenorter	32
Har vi aktuella uppgifter?	35
Avlidna medlemmar	36
Insändare	37
Dis medlemsbutik	39
Funktionärer	40
Regionföreningarna	42

BLAND ÄNDRAR sig omgivningen fort. Vi bytte tryckeri för att få ner tryckkostnaden, men lagom till att nya tryckeriet skulle börja verksamheten steg papperspriset ordentligt och åt upp besparingen. Därför blir det lite tunnare papper denna gång, dels är det billigare, dels var det bara det som gick att få tag på. Eftersom vikten blir lägre blir portot billigare men å andra sidan har portot stigit. Lite gungor och karuseller med andra ord. Vi får se längre fram om vi kan återgå till tidigare papperskvalitet eller om det rentav blir bra med den nya.

En annan ändring vi fick göra förra året var att ha årsmötet på distans, och så blev det också i år. Den ändringen är nog här för att stanna. Det gick lika smidigt i år, med betydligt fler deltagare än vad vi hade fått vid en fysisk träff. Det jag personligen saknar är årsmötesföredraget, som visserligen inte behövs som "lockbete" på samma sätt som vid ett vanligt möte, men lite tomt blir det utan.

Efter årsmötet visade Sven Lagerström en utvecklingsversion av Dispos som ser mycket lovande ut, men som vanligt i sådana sammanhang får vi tåla oss tills det verkligen blir klart.

Daniel Berglund
Ordförande

Diskulogen med Släktforskarlytt

är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT
Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se
Medlemsavgift:
190 kr per kalenderår.
Familjemedlem:
95 kr per kalenderår.

KANSLI & FORSKARSTUGA
Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag-torsdag kl 9-16.
Kansliet har lunchstängt
kl 12-13.
Telefontid:
Måndag-torsdag kl 9-15.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER
Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR
Anna Linder,
diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING
Kontakta redaktör
Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE
Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS: 30 kr

TRYCKT UPPLAGA:
18 100 exemplar

ISSN: 1101-3826

UTGIVNING: 4 gånger per år

TRYCK: Ringöns Tryckeri

Bli medlem via Dis webbshop, shop.dis.se, eller kontakta Dis kansli.
Adressändring anmäls via vår självservice, www.dis.se/adress, eller till Dis kansli.
Information om hur Dis hanterar dina personuppgifter hittar du på www.dis.se/personuppgifter.

Kort & Gott

Bouppteckningar

Riksarkivet har samlat alla bouppteckningar under ett ämnesområde i Digitala forskarsalen.

www.rotter.se

Årets bok om historia

Vikingatidens vagga – i vendeltidens värld av Kristina Ekero Eriksson har röstats fram som Årets bok om svensk historia 2021 av Nättidningen Svensk Historias läsare. I boken presenteras en av de mest mytomspunna och minst kända epokena i vår historia. Med de senaste forskningsupptäckterna framträder åren 550–800 som både förfärande och fascinerande.

www.svenskhistoria.se

Arkivpodden

Riksarkivets Arkivpodden har som mål att sprida kunskap, tankar, kultur och information och att öka intresset för arkiv och samhällsviktig information. I *Dokumenterna berättar* berättas spännande historier från verkligheten med utgångspunkt i arkiven.

www.riksarkivet.se/arkivpodden

Finska tidningar

DIGITALISERADE TIDNINGAR och tidskrifter i Finland för åren 1771–1939 är öppet tillgängliga på webben via digi.kansalliskirjasto.fi. Nu pågår ett projekt för att digitalisera alla svenskspråkiga tidningar. Redan finns till exempel Västra Nyland mellan 1889 och 1949 tillgänglig.

<https://digi.kansalliskirjasto.fi/etusivu>
www.rotter.se

Hundra saker

På Wired finns en lista med 100 saker som dina barn antagligen inte kommer att veta något om (*100 Things Your Kids May Never Know About*). En del saker kanske inte en svensk känner igen, men många punkter kan fungera som en start för att berätta något om vardagslivet för inte så länge sedan. (Använd citattecken runt artikelnamnet för att hitta den på webbplatsen.)

www.wired.com

Sveriges adelskalender

RIDDARHUSET HAR gett ut sin matrikel *Sveriges Ridderskap och Adels kalender* sedan 1854. Där redovisas de levande ätter som introducerats på Riddarhuset. Adelskalendern utkommer numera vart tredje år, den 109:e upplagan gavs ut i december 2021.

Det är en tung och tjock bok på över tusen sidor som ger ett ganska lyxigt intryck. Omslaget pryds av sigillstamprar och vapenringar i olika färger. Det är intressant att läsa de korta inledande texterna om hur arbetet med Adelskalendern går till och hur de olika titlarna ärvs, med mera. Alla ättemedlemmar som finns representerade uppmanas att skicka in information om ändringar i släkten, som födda, vigda och döda, så att Adelskalendern kan hållas uppdaterad. Tusentals brev skickas för att säkerställa aktuella uppgifter.

Årets upplaga upptar 657 ätter. Fyra ätter har utslucknat sedan föregående kalender. Redaktionen hade fått kännedom om 283 födda och 846 avlidna ättemedlemmar.

Den stora nyheten i den senaste upplagan är att alla vapensköldar är omritade. Ett stort arbete har utförts för att göra dem så korrekta som möjligt. Att alla vapensköldar är ritade i samma stil ger ett fint helhetsintryck när man bläddrar i boken.

Ätterna presenteras i alfabetisk ordning. En del ätter tar inte så stort utrymme medan andra upptar flera sidor. Ibland finns inte ätten längre

representerad i Sverige utan man hänvisas till exempelvis Finlands riddarhus.

Enkla stamträd med enbart namn ger en bra översikt över de adliga grenar som fortfarande fortlever. Den äldste kände stamfadern anges och när introduktionen skedde, men annars är det egentligen mindre historisk information än man kanske kan tro. Men boken är förstås en matrikel över de nu levande av adlig börd.

Det är intressant att se vilka yrken, titlar och examina de olika personerna innehar. För dem med adlig släkt bör adelskalendern vara av stort intresse då den är fylld med nu levande släktingar. Men just Adelskalendern kanske inte är lika intressant för den med kopplingar till en adlig släkt längre tillbaka i tiden. Då kanske en ättartavla är intressantare.

Sveriges Ridderskap och Adels kalender 2022 kan bland annat köpas i Riddarhusets webbutik, där även *Finlands Ridderskaps och Adels kalender 2022* säljs.

Sveriges ridderskap och adels kalender 2022

Redaktör:

Marianne Wiiburg Setterblad

ISBN: 978 91 5191 4480

Antal sidor: 1056

RESULTATRÄKNING (BELOPP I TUSENTALS KR)

	Utfall 2020	Utfall 2021	Budget 2022
Intäkter			
Medlemsavgifter	3 840	3 744	3 707
Försäljning till medlemmar	1 727	2 187	1 650
Övriga rörelseintäkter	97	49	102
	5 664	5 980	5 459
Kostnader			
Råvaror och förnödenheter	-2 263	-2 355	-2 275
Övrigt	-982	-808	-978
Personalkostnader	-2 399	-2 427	-2 461
	-5 644	-5 590	-5 714
Rörelseresultat	20	390	-255

BALANSRÄKNING

	Ing. balans 1 jan 2021	Utg. balans 31 dec 2021
Tillgångar		
Finansiella tillgångar	40	40
Varulager m.m.	120	133
Fordringar	114	109
Kassa och bank	1 011	1 046
Fonder	4 737	3 886
	6 022	5 214
Skulder och eget kapital		
Eget kapital	3 610	4 044
Förinbetalda medlemsavgifter	1 207	209
Övriga skulder	1 205	961
	6 022	5 214

Dis ekonomi

ÅRET HAR liksom 2020 präglats av coronapandemin. Dis aktiviteter har i huvudsak genomförts i form av digitala möten. De årligen normalt kostnadsdrivande aktiviteterna ställdes in eller genomfördes digitalt. Besparingar på grund av detta, samt en ökad försäljning av Disgen, gör att resultatet blev 374 000 kronor bättre än budgeterat. Ett positivt resultat kanske känns bra men den lilla marginalen visar att det krävs ytterligare besparingar och ökad försäljning när vi är tillbaka i "normalläge" igen.

Under året har en detaljerad analys av samtliga kostnader genomförts för att identifiera möjliga ytterligare besparingar.

Föreningens ekonomi är fortsatt god med en soliditet på 78% den 31 december 2021. Eget kapital uppgick till 4 044 000 kronor och likvida medel, inklusive kortfristiga placeringar, var 4 932 000 kronor.

Förutom de inställda arrangemangen är 2021 ett relativt vanligt år utan några större avvikelser mot budget eller mot tidigare år.

Budget för 2022

Detaljer i budget 2022 finns att hämta på Dis hemsida bland handlingarna till årsmötet i mars 2022.

I budgeten för 2022 har antagits en marginell minskning av medlemsintäkterna och en minskad försäljning av Disgen. Övrig försäljning av artiklar beräknas bli lägre än 2021.

Intäkterna totalt budgeteras till 5 459 000 kronor, en minskning med 521 000 kronor jämfört med 2021. Kostnaderna beräknades öka med 124 000 kronor, främst på grund av ökade kostnader för funktionärsträffen och Släktforskardagarna vilka inte genomfördes under 2020 och 2021. Resultatet för 2022 beräknas bli -255 000 kronor jämfört med +390 000 kronor 2021.

Analysen av föreningens kostnader har till stor del inarbetats i budgeten. Bland annat har kostnader för tryck av Diskulogen, utställningskostnader och vissa administrativa kostnader minskat jämfört med 2021 och tidigare år. Besparingarna har dock inte vägt upp de ökade kostnader, jämfört med 2021, som de normala aktiviteterna beräknas kosta 2022.

Coronapandemin har under de senaste två åren påverkat resultatet positivt eftersom flera av de vanliga aktiviteterna ställts in och ett antal styrelsemöten hållits digitalt. Under 2022 beräknas dessa kostnader ligga på mer normal nivå vilket tillsammans med minskat antal medlemmar och lägre försäljning gör att resultatet väntas bli negativt. ▣

Verksamhetsberättelse 2021

Nedan följer ett utdrag från Dis verksamhetsberättelse.
Du kan läsa den i sin helhet på Dis webbplats.

Styrelsen har under året bestått av:

Ordförande:

Daniel Berglund, Västra Frölunda

Vice ordförande:

Eva Dahlberg, Jönköping

Sekreterare:

Elisabet Leek, Sunhultsbrunn

Övriga ledamöter:

Bo Kleve, Linköping

Josefine Nilson, Huskvarna (till 13/3)

Lars Engberg, Gävle (till 13/3)

Tommy Nilson, Eksjö

Peter Åberg, Stockholm

Christina Claesson, Göteborg

Kristina Andersson, Lidköping

Anders Lindberg, Lund

Revisorer:

Dag Köllerström, Forserum

Kerstin Karlsson, Uppsala

Under året har Tommy Nilson varit ekonomiansvarig i styrelsen. Löpande ekonomisk administration har utförts av kansliets personal.

Årsmöte. Föreningens årsmöte hölls den 13 mars, helt på distans via Zoom på grund av pandemiläget. Årsmötet var ovanligt välbesökt med cirka 250 deltagare.

Medlemsutveckling. Antalet medlemmar i föreningen uppgick vid verksamhetsårets slut till 20 042, vilket innebär en total minskning med 489 medlemmar.

Knappt 66 % av Dis medlemmar är anslutna till någon av regionföreningarna, och trenden är ökande. Samtliga nyttillkomna medlemmar i Dis erhåller ett års fritt medlemskap i den regionförening som är närmast deras bostadsort.

Covid-19. Pandemin har fortsatt under hela året och har påverkat framför allt regionföreningarnas verksamhet. Omställningen till digitala möten, webinarier med mera har fortsatt under året. Genom inställda fysiska styrelsemöten, inställda Släktforskar dagar och ytterligare en funktionärs-träff på distans har föreningen sparat cirka 230 000 kronor. Givetvis hoppas vi alla på en återgång till mer normala förhållanden, men den digitala mötetekniken är här för att stanna.

Fadderverksamhet. Under året har föreningen tagit ett delvis nytt grepp på supportverksamheten. En ny supportorganisationsgrupp har börjat arbeta med uppgifter för att förstärka och utveckla supportorganisationen.

Antalet faddrar är relativt konstant och vid årsskiftet 2021/2022 finns 58 faddrar.

Släktforskar dagar. Årets släktforskar dagar i Göteborg genomfördes på distans under helgen 11–12 september. Föreningen deltog med åtta kortare föredrag och en digital monter via Släktforskar dagarnas webbplats. Cirka 40–50 personer deltog på våra respektive föredrag.

Föreningen deltog också i ”Digitala släktforskar dagen för de rikstäckande släktforskarföreningarna” den 17 april. Dis hade fem föredrag plus ett öppet möte för allehanda frågor.

Dis deltog även i den digitala släktforskar konferensen ”FFT Live” den 13–14 november 2021. Dis höll i två workshops kring Disgen 2021.

Dis-träffar. Under 2021 genomfördes sex digitala träffar för alla med-

lemmar i Dis regi. Träffarna har haft vitt skilda innehåll med allt mellan 50 och 250 deltagare.

Disgen. Omkring 5 000 medlemmar hade vid slutet av året köpt Disgen 2021. Omkring 10 000 av Dis nuvarande medlemmar är innehavare av äldre versioner av Disgen.

Disgen 2021 släpptes i mars. Under året har vi sedan huvudsakligen inriktat oss på utveckling av nästa betalversion. En uppdatering 2021.2 släpptes i slutet av året med en del felrättningar.

Disgen-organisationen ändrades delvis efter att Disgen 2021 blev klart. En referensgrupp har ersatt det tidigare produktrådet. Denna utvärderar förslag och kommer med synpunkter på utvecklingen.

Appen Släkten. Under 2021 fanns appen endast på marknaden för Androidanvändare. Trots ansträngningar blev appen Släkten inte godkänd som gratis app hos Apple. Den finns från 2022 som betalapp.

Disbyt. I databasen Disbyt deltar cirka 7000 medlemmar med utdrag ur sina släktdatabaser. Disbyt har skötts av tioalet Disbytombud som behandlat omkring 1350 bidrag från föreningens medlemmar.

Antalet personposter lagrade i Disbytdatabasen har ökat till 32,6 miljoner (föregående år 30,8 miljoner).

Dispos. Vårt hjälpmedel för att hitta i källorna, Dispos, har under året haft 77 304 sökningar (mot 88 400 år 2020).

YouTube. Den populäraste videon på Dis kanal under 2021 är ”DNA – Hitta en okänd far – steg för steg” med Christer Carnevik. ▣

Dis årsmöte 2022

DIS ÅRSMÖTE hölls även detta år helt digitalt via Zoom, lördagen den 12 mars. Tack vare det digitala formatet får alla medlemmar samma förutsättningar att delta vilket ökat deltagandet från cirka 100 medlemmar till årets cirka 300 deltagande medlemmar. Alla kontrolleras mot medlemslistan innan de släpps in på mötet.

Under det digitala årsmötet är man tyst när man håller med och gör bara sin röst hörd då man tycker annorlunda. Det gör att årsmötet kan flyta på bra utan störande ljud och omröstningar.

Den stora diskussionen detta år började efter att Daniel Berglund redovisat hur stort medlemstappet är. År 2010 hade Dis 27 000 medlemmar men nu är det bara 20 000 kvar, nästan en fjärdedel har försvunnit.

Michael Lundholm ville veta mer om medlemstappet. Vad skiljer dem som stannar och de som hoppar av? Vad beror tappet på? Vad kan man göra åt det? Han önskade att styrelsen skulle undersöka detta mer.

Daniel Berglund menade att det nog inte finns någon enskild orsak. Många medlemmar blir gamla och slutar därför att forska. Därför tycker han att det är nyrekrytering som Dis bör fokusera på.

Regionföreningarna, som har direktkontakt med medlemmarna, har en bättre utveckling. Men 6000 medlemmar är enbart med i Dis.

Michael Lundholm tycker att Dis bör se extra på dessa medlemmar så att de inte bara släpps iväg.

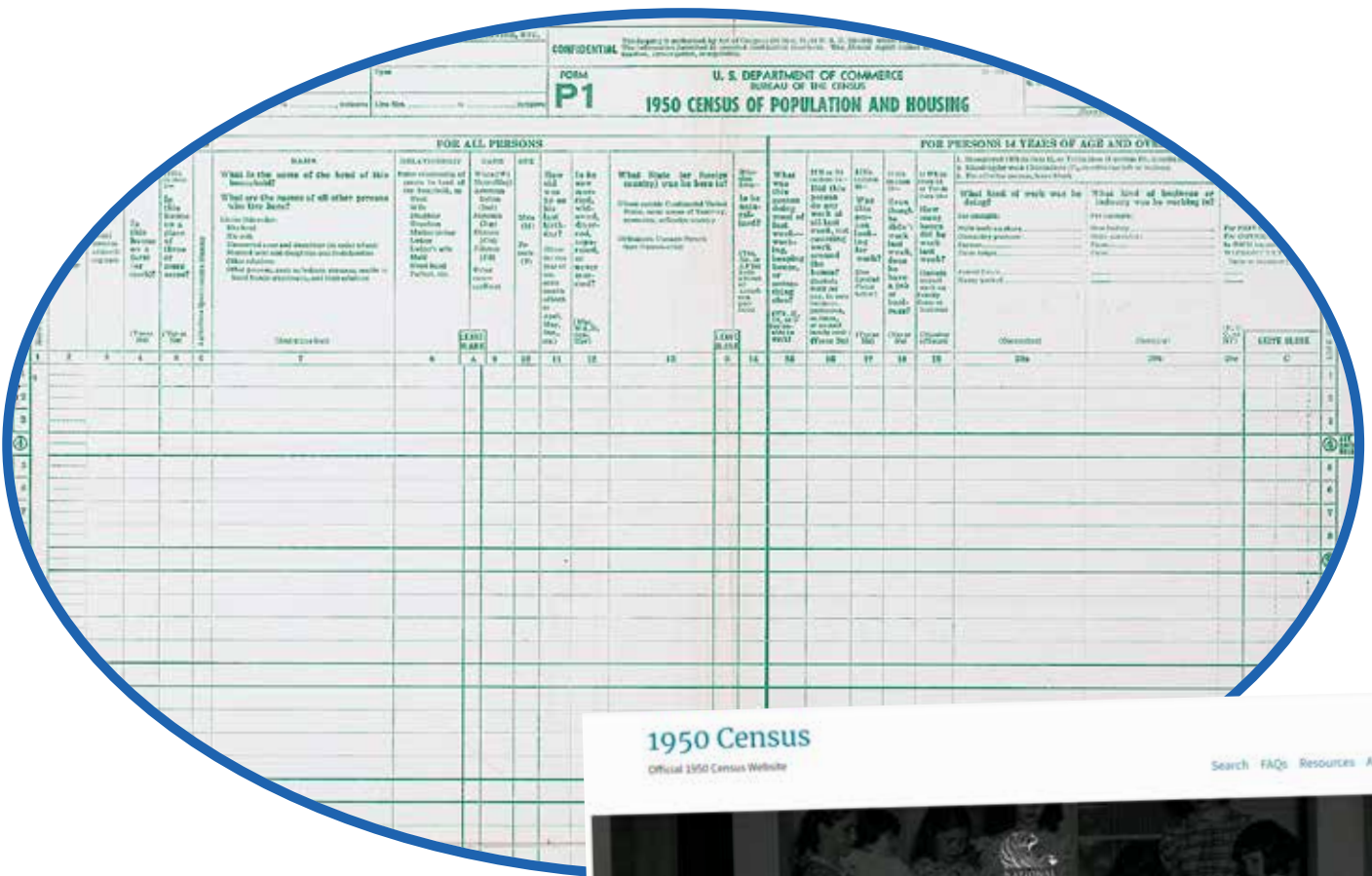
Tommy Nimsten la till att en del av tappet även kan bero på ändrad teknisk utrustning, till exempel att man gått från pc till Mac. Så det är positivt att det nu i alla fall finns en app.

Efter årsmötet följde information om utvecklingsarbetet av Disgen, hur man gör Disbyt-utdrag samt Dispos nya gränssnitt. Förevisningen av nya Dispos var särskilt uppskattat av deltagarna som kände sig inspirerade att börja använda verktyget mer.

Du hittar årsmöteshandlingar för 2022 och tidigare år på www.dis.se > Föreningen > Årsmöte. ■

Amerikanska folkräkningen för 1950

DET AMERIKANSKA National Archives (NARA) släppte folkräkningen, US Census, 1950 den 1 april i år. Det är fritt att söka i deras databas, <https://1950census.archives.gov>. Folkräkningen 1950 finns även tillgängligt hos många andra aktörer, bland annat FamilySearch, Ancestry och MyHeritage. Det fanns redan från början ett rudimentärt register för hela landet hos NARA. Men nu arbetar alla på att bygga upp sökbara index så att det ska vara enkelt att forska i materialet. Arbetet kommer att fortgå under året och förbättra användarupplevelsen allteftersom.

Det är helt gratis att läsa US Census 1950 hos de olika leverantörerna.

Databasen innehåller cirka 6,5 miljoner invånarlistor (population schedules). Nationalarkivets främsta sök-tips är att fylla i för- och efternamn på mannen, eller familjeöverhuvudet, samt stat och county om man vet det. Detta ökar chanserna att hitta rätt familj eftersom efternamnet bara angavs på den första raden för familjen i listorna. Det finns mycket information om folkräkningen på Nationalarkivets webbplats, www.archives.gov.

Att folkräkningen 1950 har släppts är en stor nyhet för alla som släktforskar i USA, därför finns det en uppsjö av webbsidor och filmer att titta på om man vill lära sig mer om innehållet och få sök-tips. □

Menyer och navigering i Disgen 2021

Moderna ikoner med förklarande text när man för musen över dem, tillsammans med ett nytt menyupplägg ger nya möjligheter i Disgen.

DISGEN ÄR det möjligt att navigera i fyra olika typer av menyer med hjälp av mus och tangentbordskommandon. I Disgen finns en titelrad med två verktygsfält för snabbåtkomst och därunder en huvudmeny. I fönstren finns dessutom vänstermeny och snabbmeny (högerklick) som är unika för respektive fönstertyp (Bild 1).

Disgen anpassar ikonerna i storlek efter din bildskärms förstoring. Genom att hovra över ikonerna visas en förklarande text, inkl tangentbordskommando, som förklarar vad funktionen används till. Se handledningen på webben om du vill veta var olika funktioner kan återfinnas i menyerna.

Överst finns titelraden med två verktygsfält för snabbåtkomst som till viss del är möjliga att anpassa efter eget behov. Vänsterdelen ger tillgång till vissa funktioner som har sin naturliga plats på annan plats i huvudmenyn. Högerdelen innehåller två delar. Dels den traditionella i Windows-fönster som ger möjlighet att till exempel minimera, maximera och stänga ett fönster. Dels en del som innehåller funktioner för att organisera dina fönster. Dessa finns också i huvudmenyn under Arkiv. Längst till höger i Disgens båda verktygsfält för snabbåtkomst finns en nedåtriktad

öppen triangel (pil) som ger möjlighet att välja vilka tillgängliga funktioner som ska visas.

Under titelraden finns huvudmenyn i Disgens ram som innehåller alla funktioner som är helt oberoende av fönstergrupp eller fönstertyp. Funktionerna är fördelade på rubrikerna Arkiv, Sök, Orter, Verktyg, Fönster och Hjälp. Både arkivmenyn och titelraden har layout och innehåll som är inspirerade av Microsofts Office-paket.

Vänstermeny finns i alla fönstertyper och innehåller funktioner som endast gäller för aktuellt fönster eller aktuell fönstergrupp. De tre delarna är avdelade med ett streck. Övre och nedre del ser likadan ut i alla fönster. Överst finns utskriftsikonerna så att en relevant utskriftsform för fönstret ska kunna föreslås. Den mellersta delen är unik för den aktuella fönstertypen. Ikonerna som liknar en kompassros ger möjlighet att öppna eller visa ett fönster i fönstergruppen. De viktigaste funktionerna har en egen ikon och övriga finns samlade i menyvalet ”Mer” som nås via en ikon. Menyexempel från familjeöversikten med ikoner och förklaringar finns nedan.

Snabbmeny (kallas ibland popupmeny, snabbvals meny eller högerklickmeny) innehåller funktioner som

är anpassade för den del av programmet du arbetar i. Oftast utgår funktionen från ett markerat objekt, kanske en rad, en person eller liknande.

I handledningen på webben finns också en snabbguide eller lathund som kan skrivas ut.

Tangentbordskommandon

Tangentbordskommando (kortkommando, snabbkommando eller genväg) är viktigt för personer som valt att arbeta utan mus. Disgen använder Ctrl kombinerad med någon tangent (till exempel Ctrl + tangent) eller (Shift + Ctrl + tangent). Den förra typen används för vanliga funktioner och den senare för mindre vanliga funktioner. Tangenten kan vara en bokstav, siffra eller funktionstangent. Kommando för funktionen visas vid hovring över en ikon. För detaljer se Disgens hjälp eller sidan i handledningen.

Titelraden

Verktygsfälten för snabbåtkomsterna i titelraden innehåller funktioner som finns i huvudmenyn. För att välja vilka val som ska visas med ikoner används den nedåtriktade öppna pilen till höger i respektive grupp. Den vänstra pilen innehåller följande möjliga funktioner:

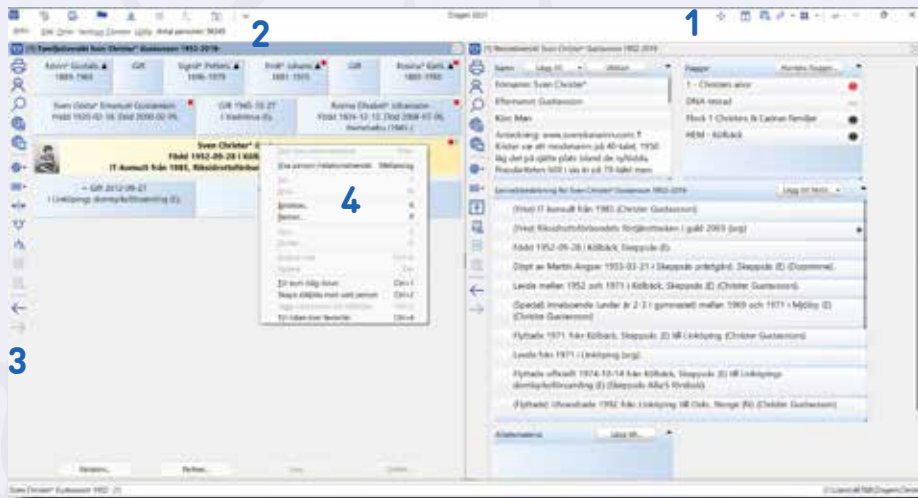

Bild 1: Olika typer av menyer i Disgen 2021. En titelrad med två verktygsfält (1), huvudmeny (2), vänstermeny (3) och snabbmeny (4).

Bild 2: Familjeöversiktens vänstermeny.

- Redigera orter
- Redigera källor
- Redigera flaggor
- Kalender
- Skapa säkerhetskopior
- Att-göra-listan
- Skapa släktpresentation
- Skapa obesläktad person
- Hantera datamapp

Den högra pilen innehåller följande möjliga funktioner:

- Dockningshantering
- Aktivera/Inaktivera dockning
- Spara modell
- Arrangera enligt modell
- Byt till modell

Huvudmenyn

Huvudmenyn innehåller följande menyval: Arkiv, Sök, Orter, Verktyg, Fönster och Hjälp. Arkivmenyn består av flera nivåer så den kommer sist. Hjälpmenyn och arkivmenyn beskrivs lite mer ingående separat.

Arkiv-menyn innehåller en mångfald av funktioner. Som exempel kan nämnas olika sätt att dela med dig av släktdata (som export, import, appen Slakten och Disbyt) samt att skapa första fönstret för en ny fönstergrupp. Här finns också säkerhetskopiering och inställningar.

Den vänstra delen av sidan visar ikoner för de funktioner som kan startas direkt. De mittersta (utan ikoner) innehåller flera valbara funktioner som visas med ikoner i högra delen av sidan.

Vänstermenyn

Vänstermenyn innehåller de funktioner som kan användas i det aktuella fönstret och den aktuella fönstergruppen. Vänstermenyn är indelad i tre delar med vågräta linjer mellan. Den övre och nedre är samma för alla fönster medan den mellersta är unik för fönstret. Nedan beskrivs de gemensamma funktionerna. De unika funktionerna presenteras för respektive fönster. "Välj person" och kartan har egna vänstermenyer som kommer att beskrivas separat i respektive funktion.

Se Bild 2 för en beskrivning av de generella delarna från en familjeöversikt.

Snabbmenyer

Snabbmenyn innehåller funktioner som är anpassade för det aktuella fönstret och den aktuella situationen. Ofta bygger de valbara funktionerna på att något är markerat, till exempel en rad eller person. Beskrivningar återfinns separat för respektive fönster i Disgens hjälp.

Utforska funktionerna genom att högerklicka i fönstret eller genom att trycka F1 för att komma till hjälpens beskrivning. ▣

LÄS MER!

Disgens hjälp, nås från Disgens hjälpmeny
<https://handledning-disgen2021.dis.se/hjalpmenyn>

Handledningen för Disgen 2021, nås från Disgens hjälpmeny
<https://handledning-disgen2021.dis.se>

Menyer och navigering
<https://handledning-disgen2021.dis.se/menyer-ikoner>

Snabbguider
<https://handledning-disgen2021.dis.se/snabbguider>

Arbeta utan mus
<https://handledning-disgen2021.dis.se/arbete-utan-mus>

Arkivmenyn: <https://handledning-disgen2021.dis.se/arkiv>

Support av en fadder: se sidan 40–41 i denna tidning

Beteckningar

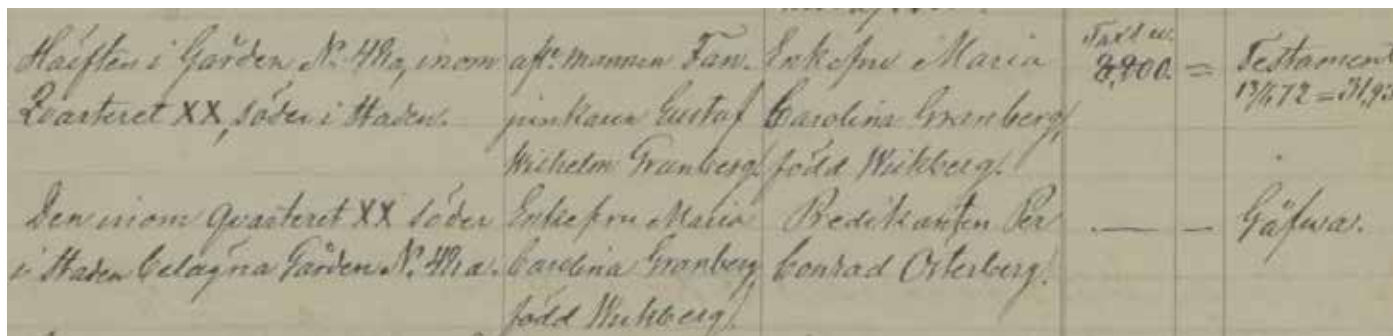
- Statens byggnader
- Stadens d?
- Länets d?
- Köping-hult-Jernvägs d?
- Kapell eller Bänhus.
- Ny stadsdel.
- Gamml d?
- Planteringar.

Bild 1. Kvarteret med Jordgatan 1 och Rudbecksgatan 30/Kungsgatan 24 markerad på stadskartan från 1884.

Bildkälla: Lantmäteriets historiska kartor

Lösningen på släktgåtan fanns i fastighetsregistret

CS:5 (1845-1894, bild 440), Arkiv Digital

Bild 2. Utdrag ur fastighetsregistret 17 mars 1884, Örebro Rådhusrätt och Magistrat (T).

TAKT MED att fler arkiv digitaliseras ökar möjligheten att förstå hur vardagen tedde sig för släktingar som sedan länge är borta. Fastighetsregistret avslöjar varför morfars fars ekonomiska situation så snabbt förbättrades och genom en tidningsnotis lär jag att endast lyckliga omständigheter förhindrade en brandkatastrof i morfars föräldrahem.

I min släktforskning har jag ägnat en del tid åt det kvarter i Örebro där morfar växte upp vid förra sekelskiftet. Han föddes sannolikt i föräldrarnas lägenhet på Jordgatan 1. Den exakta tidpunkten, "6.45 f.m." den 10 april 1895, är känd genom en anteckning i pappans, Per Conrad Österberg, almanacka. Bostaden låg i korsningen med Rudbecksgatan, snett mittemot Våghustorget, knappt tio minuters promenad från slottet.

Någon handling som visar exakt när Jordgatan 1 uppfördes finns inte i stadsarkivet. Enligt äldre kartor var platsen åkermark så sent som 1844

medan husförhörslängden indikerar att första inflyttning sker omkring 1852. Fastigheten låg i Kvarter XX och dess benämning enligt det äldre adresssystemet var Gården nr 48a söder.¹

Kvarteret där Jordgatan 1 ligger klarade sig precis undan den förödande branden 1854 som gjorde 20 % av stadens innevånare hemlösa. Genom en snabb räddningsinsats kunde lågorna hejdas i höjd med Våghustorget.² De närmaste åren planerades för en utbyggd och modern stadsplan, vilket syns på kartor från 1857³ men ännu 1884 är en bit av Rudbecksgatan smal och krokig (Bild 1).

Under många år ägdes Jordgatan 1 av en fanjunkare Granberg. När denne avled 1870 värderades fastigheten till 4500 riksdaler och övertogs av änkan. Per Conrad var skriven på adressen från 1880. Genom ett utdrag ur en kommunal handling från 1891 visste jag även att han blev lagfaren ägare av Jordgatan 1 den 17 mars 1884. Detta

har förbryllat mig i mer än femton år. Hur kunde en "frimicklande" 30-årig före detta bruksdräng och oäkta son till en mindre bemedlad piga från Norrbärke, som fyra år tidigare är noterad som lärling, plötsligt förvärva en fastighet taxerad till motsvarande 550 000 kronor i dagens penningvärde? Fastighetsregistret avslöjar att änkan Granberg skänkte Jordgatan 1 till Per Conrad.⁴ Efter hennes död offentliggörs handlingar med fler intressanta uppgifter. Enligt bouppteckningen har änkan vistats hos och vårdats av Per Conrad och hon testamenterar all lös och fast egendom till honom.⁵

I november 1887 bodde ett 30-tal personer i tolv familjekonstellationer på Jordgatan 1. Det var, förutom Per Conrad med familj, hans syster Augusta Maria och hennes man, tre änkor, fem arbetare med/utan familj och två pigor.⁶ Hyresinkomsterna ger ett behövligt tillskott till den unge predikantens många resor och arbetet med hans uppfinningar. Änkans gåva gör

Jordgatan sträckning mot söder.

Foto: Samuel Lindsöög 1936/ Örebro stadsarkiv.

Vy från Jordgatan mot Rudbecksgatan.

Foto: Bertil Waldén 1934/ Digitalt Museum.

Bild 3. Per Conrads fastighet i korsningen Jordgatan-Rudbecksgatan.

Ett vindsrum uthyres från 1 okt. i nr 1 Jordgatan. P. Conr. Österberg.

Källa: Nerikes Allehanda den 13 juli 1893.

(N. A. onsd. o. fred.)
Två rum med del i kök finns att hyra från 1 oktober i nr 1 Jordgatan. C. Österberg.

Källa: Örebro Tidning den 4 augusti 1894.

Bild 4. Annonser om lediga rum och lägenheter på Jordgatan 1.

Eldsvåda utbröt härstades strax före kl. 3 i morgne på vinden till inre huset nr 1 Jordgatan.

Tack vare det lugna vädret lyckades brandkåren inom kort blifva herre öfver elden och det kan med skäl sägas att man här blef vittne till en mycketvacker alläckning. Ty endast vinden och den därifrån ledande trappan hade hunnit blifva förstörda af elden, hvaremot öfriga delar af huset och en del bohag kunde räddas, ehuru de naturligtvis lido mycket af vattnet.

En kvinna, som bodde på ena vindrummet, erhöi rätt betydliga brännsår å armarna, eljes blef ingen skadad.

Orsaken till eldens uppkomst är ännu icke bekant.

Huset, som tillhör hr P. Conr. Österberg, är vara brandförsäkradt i Städernas allmänna brandstodsbolag för 3,500 kronor.

Största delen af hyresgästerna hade icke sina lifören försäkrade.

Bild 5. Ur Nerikes Allehanda den 24 augusti 1896.

att Per Conrads fantastiska klassresa får en rivstart (se Diskulogen nummer 120 och 125).

Brandkåren rycker ut

Genom att söka på "Österberg" och på "Jordgatan" i digitaliserade dagstidningar hittar jag mer spännande information.⁷ Under natten till den 24 augusti 1896 bryter en brand ut i Per Conrads fastighet. Under den kommande veckan rapporterar minst fem tidningar om händelsen. Först ut, redan samma dag, är Nerikes Allehanda (Bild 5).

Släckningsarbetet sköttes av stadens borgarbrandkår som hade organiserats 1862. Man arbetade efter värnpliktsprincipen, det vill säga alla arbetsföra män mellan 18 och 55 år kunde kallas in till tjänstgöring vid brand. Några fast anställda brandmän fanns ännu inte men turligt nog för Per Conrad och hans hyresgäster förvarades brandredskapen tvärs över gatan på Våghustorget.

Dagen därpå (tisdag) har Nerikes Allehanda en utförlig redogörelse av polisens utredning. Sammanlagt för-

hördes elva i huset boende, alla namnges. Allting förefaller ha varit lugnt åtminstone fram till halv ett på natten. Två personer vittnar om att det brunnit under yttertaket och att elden spred sig över hela vinden. En kvinna kunde rädda sig själv och sin sexåriga dotter genom att springa genom elden ut i trapphuset. Kvinnans mor tar sin fyraåriga dotterson och klättrar ut genom ett fönster, ner på ett uthustak varifrån de får hjälp nerför en stege. Per Conrad själv kan bekräfta att huset var försäkrat för 5000 kr. Min morfar och hans syskon var lyckligt ovetande om branden eftersom de vistades på landet. Per Conrad hade besökt Vasakyrkan på söndagskvällen men "emedan sängkläderna äro på landet" övernattade han och hustrun hos en syster och svåger. När han uppmärksammades på branden var släckningsarbetet redan i gång.

På onsdagen publicerar Bergslagens Tidning en kort notis om branden där det framgår att endast två av de åtta hushållen i huset hade sitt lösöre försäkrat. Konkurrenten Bergslagsposten skriver att elden började i den

Bild 6. Brandkåren rycker ut, 1890.

Örebro Stadsarkiv

Bild 7. Brandkårens redskap fanns på Våghustorget.

DigitaltMuseum

Bild 8. Romantiseringande målning från ett golvur som stod i morfars föräldrahem. Jordgatan 1 avbildad mot norr.

södra delen av vinden. Under fredagen kan både Nerikes Allehanda och Örebro Tidning rapportera att det hållits magistratsförhör (lokal domstolsförhandling). Inget nytt framkom men enligt polisrapporten som lästes upp framgick att elden antagligen hade börjat i yttertaket. För skadorna på det brunna huset tillerkändes Per Conrad 2400 kronor och ”för skada på hans bredvidliggande hus” 50 kronor. Från det att branden börjar tills frågan om ersättning är utredd, tar det alltså bara fem dagar, en imponerande snabb handläggning.

Det bredvidliggande hus som nämns ovan kan möjligtvis avse en stallbyggnad tillhörande Jordgatan 1 eller ett boningshus i korsningen Rudbecksgatan 30/Kungsgatan 24. På den senare platsen låter nämligen Per Conrad år 1900 uppföra ett ståtligt nybygge. En annan möjlighet är att det fanns en byggnad på motsvarande adressen Jordgatan 3 som Per Conrad skulle ha ägt men jag har inte kunnat bekräfta detta.

Uppenbarligen lastas ingen för branden och den exakta orsaken får

vi nog aldrig veta. Jag har funderat på om fastigheten hade yttertak av spån eller falor⁸ där gnistor från en skorsten kunde få fäste, men troligen var taket plåtklätt som de senare fotografierna i Bild 3 antyder.⁹ Det är nog mer rimligt att anta att branden berodde på trasig rökkanal, en glödhoppa från en spis eller en omkullvält fotogenlykta i vindsrummet.

Någon brandförsäkringshandling som kan ge detaljerad information om byggnaden finns tyvärr inte kvar i arkiven.^{10,11} Vid tidpunkten för branden bestod Per Conrads familj av sju personer, som rimligen disponerade en större lägenhet med kök. Vidare fanns minst en tvårumslägenhet med del i kök, flera enkelrum med del i kök samt minst två vindsrum. Den smala höga utbyggnaden på mitten är antagligen trapphuset (Bild 8). Den del av fastigheten som i Bild 3 förefaller inrymma förråd/garage kan ha funnits redan 1896. Kanske är det ut på dess tak som mormodern flyr med sitt barnbarn för att undkomma branden i vindslägenheten. ▣

LITTERATUR

1. Örebro Nikolai (T), husförhörlängd AI:23a (1851–1855) sid 158.
2. Örebro - Våra minnen i ord och bild, ISBN 91-970964-3-1, Sällskapet Gamla Örebro, Örebro 2003.
3. Lantmäteriet, historiska kartor, AKT 1880k-d101, www.lantmateriet.se.
4. Örebro Rådhusrätt och Magistrat (T) C5:5 (1865-1896) bild 440 [Arkiv Digital].
5. Örebro Rådhusrätt och Magistrat, F2:34 (1888–1893) sid 90.
6. Örebro Nikolai (T), husförhörlängd AI:30a (1886–1890) sid 453.
7. www.tidningar.kb.se
8. K. Brandt, Så byggs faltak och spåntak, Tidningen Trä nr 4, 2014.
9. E. Ek (stadsbyggnadsantikvarie, Örebro kommun) till U. Örnemark, e-brev 2021-12-29.
10. E. Johansson, Brandförsäkringen berättar om gården, Släkthistoriskt forum, 2018, 37(4), 26.
11. www.brandverket.se.

Släktbilder i en fotobok

JAG HAR under några år funderat på hur jag ska förvara de släktbilder jag har i min ägo och förvaltar för mina släktingar. Idag har jag bilder i fotoalbum, fototavlor och lösa bilder i askar och i pärmar. Många av bilderna är sedan tidigare skannade för två släktutställningar jag haft år 2007 respektive 2017.

Bilderna kommer att förvaras i syrafria arkivmappar och askar inköpta genom Museiservice. Mitt bildarkiv har jag tänkt undvika att ”rota i” för att leta efter bilder. Så dokumentering och skanning av innehållet är ett måste.

Dela med släkten

Men jag vill ju dela med mig av bilderna jag har till mina släktingar på ett enkelt sätt. Det är ju inte meningen att jag ska ha alla bilder för mig själv så att de är svåra att komma åt. Fotoalbum har alltid varit intressant och kul att sitta och titta i. Bra mycket roligare än dagens digitala upplägg. De släktbilder jag i första hand ska arkivera är svartvita och fotograferade från slutet av 1800-talet fram till 1960-talet.

Ett fotoalbum i bokform kom jag fram till att jag ville pröva på att göra. En faktor var att den inte fick ta lång tid att göra. Innehållet och vilka bilder jag ville använda var nästa steg. Visst hade en släktbok varit kul att göra men det skulle ta alldeles för lång tid att få till med både text och bilder. Jag valde att göra fotoboken med huvuddelen av bilderna jag har på min mamma och mina två morbröder från deras uppväxttid på 1920-talet. Fotoboken fick namnet ”Barnen Lindeblad”. Mina kusiner på mammas sida ska få var sin fotobok då deras pappor är min mammas bröder.

Förberedelser

Jag plockade fram alla tänkta bilder och skannade in de som inte var skannade sedan tidigare. Bilderna sparade jag i en egen mapp så jag hade dem samlade på ett ställe. Jag valde att göra fotoboken hos *Fotoklok Designer*. Jag laddade ner programvaran och valde en standardbok med hård pärm och storleken 280 x 200 mm med 28 sidor. Informationen om uppskattat totalpris visade 451 kronor per styck.

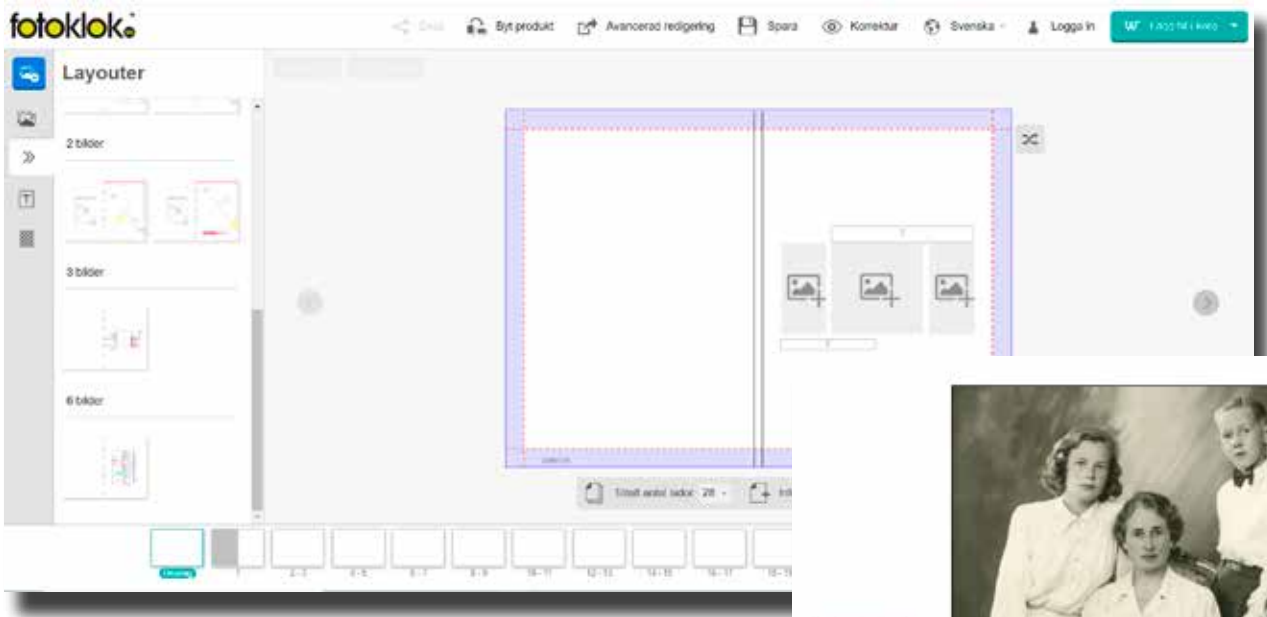
Jag hade aldrig använt mig av Fotoklok tidigare men den var enkel och informativ att använda. Fotoramar i olika design fanns för sidorna om man inte själv valde att placera ut bilderna. Det var enkelt att infoga och justera bilderna i ramarna. Hade jag valt en bild med för låg upplösning fick jag information om det och kunde skanna om bilden eller välja en annan bild. Att lägga in text var också enkelt, ändra storlek och färg lika så. Instruktionsfilmer fanns lätt tillgängliga vid behov.

Storleken jag valde motsvarar ungefär A4 och det gjorde att jag lättare kunde få en uppskattning hur bilderna tog sig ut på sidan. Fotoboken blev också en test för min egen skull för framtida fotoböcker och samtidigt fick jag uppfattningen om resultatet när den var tryckt.

Målet var kort tidsåtgång

För att kunna hålla min målsättning med kort tidsåtgång innehåller fotoboken inga släktberättelser men namnen på vilka som är på bilderna. Mina kusiner har sedan tidigare fått information om släkten utskrivet från

Fotoboken gjordes i Fotoklok Designer.

Fotoboken med familjen Elis och Anna Lindblad
samt deras barn Åke, Karin och Ragnar.

Tilläggs Martin, Jenny, Pia, Amanda, August och Matilda
Samsontill 1876 och 1878 - Charlote Thorsen

Disgen. Däremot skapade jag en enkel antavla med levnadsår som jag sparade som en bild och placerade på sista sidan i boken. Jag angav personerna i en Rektangel för Former som finns i Word, PowerPoint och Publisher.

Från det att jag började plocka fram bilder till att jag hade fotoböckerna i handen tog det en vecka. Resultatet är jag mycket nöjd med och prisuppgiften stämde. Mina kusiner uppskattade verkligen sina böcker.

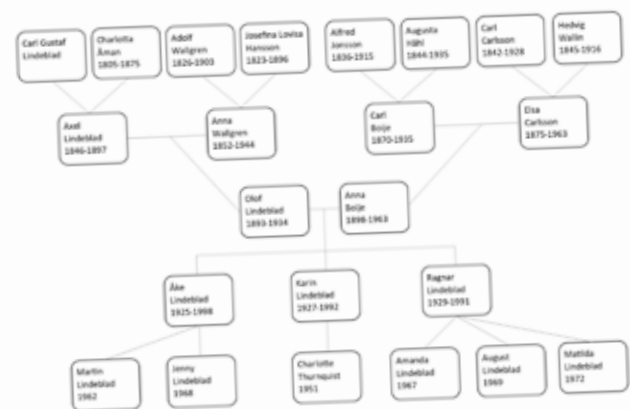
Åke håller sin morfar Carl i handen

Ragnar sitter i knät hos farmor Anna

Framtida fotoböcker

Nu ska nästa fotobok börja ta form med andra släktingar och bilder. Jag kommer att ha nytta av mina erfarenheter som till exempel att ange sidnummer och yrke på personerna. En och annan bok kommer nog att ha fokus på fastigheter och platser som är gemensamt för släkten. Förhoppningsvis kan jag också ta med lite berättelser som passar ihop med bilderna. På sikt hoppas jag ha gjort flera fotoböcker som jag kan ha med mig när jag träffar släkten. ▣

Prenumerera på Premium Guld och få Släktforsknarnas årsbok 2022

Premium Guld är paketet för dig som vill läsa Släkthistoriskt Forum både i pappersform och digitalt, få Släktforsknarnas årsbok i brevlådan – och dessutom tillgång till en mängd spännande digitala resurser för släktforskaren. Allt till det oslagbara priset 549 kr.

Obs! Beställ senast 30 april för att få Släktforsknarnas årsbok 2022.

- ✓ Premium-inloggning till Rötter 1 år

Tillgång till digitalt extramaterial, tidigare utgåvor av Släkthistoriskt Forum och Släktforsknarnas årsbok

Se hela listan:
rotter.se/prenumerationer

99 kr/år

- ✓ Premium-inloggning till Rötter 1 år

- ✓ Släkthistoriskt Forum digitalt

199 kr/år

- ✓ Premium-inloggning till Rötter 1 år

- ✓ Släkthistoriskt Forum digitalt

- ✓ Släkthistoriskt Forum i brevlådan

329 kr/år

- ✓ Premium-inloggning till Rötter 1 år

- ✓ Släkthistoriskt Forum digitalt

- ✓ Släkthistoriskt Forum i brevlådan

- ✓ Släktforsknarnas årsbok 2022, inbunden antologi

549 kr/år

Vackra djurnamn

Fantasifulla och vackra namn på djurbesättningar kan återfinnas i bouppteckningar från 1800-talet

VID GENOMGÅNG av en bouppteckning från gården Kristineberg i Steneby socken i Dalsland den 24 oktober 1827 efter Gustav Wallstedt upptäcktes att kreaturen inte bara räknats upp med antal och uppskattat värde, utan att även de flesta hade fantasifulla och vackra namn.

Djurbesättningen var det mest dyrbara på gården, man skötte och behandlade djuren omsorgsfullt. Kreaturen var högt värderade och blev nästan ett med familjen och alla fick ett namn.

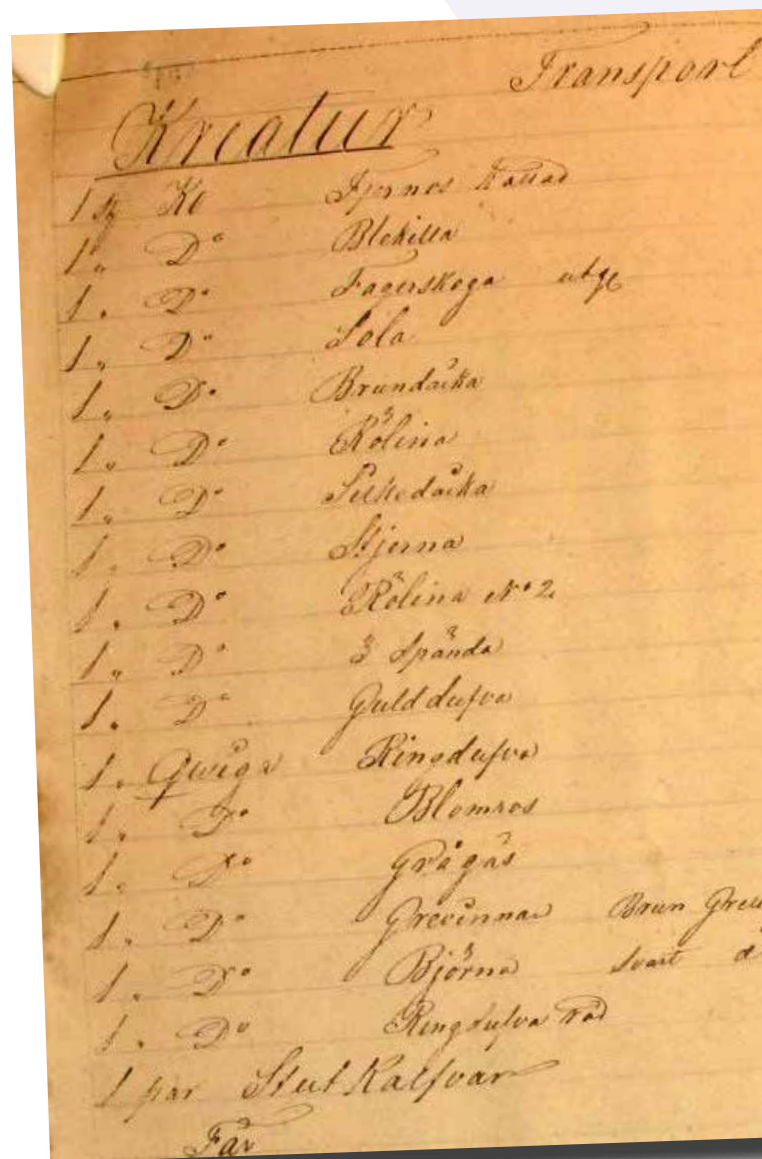
Namngivning

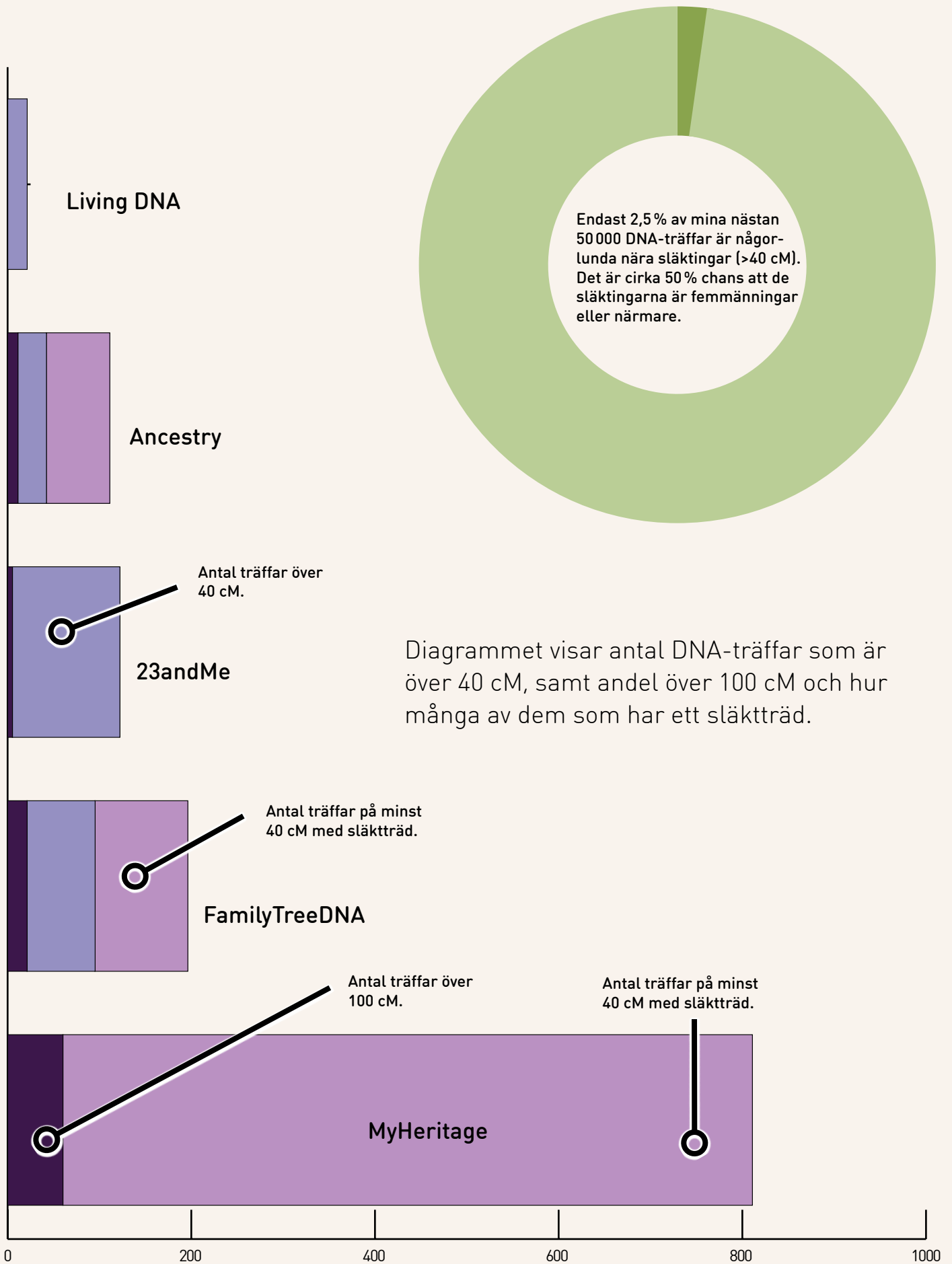
- Hästar: Hvitfot (röd), Flyckt (röd) och Trasenbey (röd).
- Ston: Bellilsa (brunt) och Qvinta (brunt, utgammal).
- Oxar: Röda, Svartbruna och Gråvid.
- Kor: Randora, Elgros, Tjernos, Blekilla, Fagerskoga, Sola, Brundäcka,¹ Rölina, Selkedäcka, Stjerna, Rölina 2, 3 Spända² och Gulldufva.
- Kviigor: Ringdufva, Blomros, Grågås, Grevinnan (brun grellig), Björna (svart grellig) och Ringdufva.

Även om många av djuren var namngivna i bouppteckningen så finns det också flera utan namn, till exempel: hingst (röd med vit man och svans), hingst (brun), fölunge (född detta år) och tjur (brun) och ett par stutkalvar.

1. Brundäcka, kanske kan det vara däka som är dialekt för flicka.
2. Trespända, kan nog tolkas som kossa med 3 spenar.

RUNE WALLSTEDT

DNA-krönika

JAG HAR 50 000 DNA-träffar men endast en bråkdel är på minst 40 cM, min gräns för någorlunda nära släktingar. Förra året hade jag nästan 2000 träffar på över 40 cM hos FTDNA (FamilyTreeDNA). Men i år, efter att deras algoritmer har förändrats, har jag bara 200 kvar. Hos MH (MyHeritage) är de över 700. Det är intressant att se att andel DNA-träffar på mammas sida är 37% hos FTDNA medan den är drygt 50% hos MH.

Släktträdet hos 23andMe är mycket spännande att studera. Det bygger på släktskapskopplingar via DNA så när man börjat fylla i namn och ser hur man är släkt med olika DNA-träffar kan man även få bra ledtrådar till någon helt okänd släkting som lagts in i trädet. Jag har helt glömt bort att lägga ner arbete på att registrera alla ättlingar till en ana lite längre bak i tiden. Av elva barn har jag till exempel bara registrerat familjer för fyra av dem, så det finns mycket att forska på för att slutligen få fram hur jag är släkt med denna DNA-träff.

Jag fick ett bra tips från Paul Woodbury som på ett webinarium förespråkade att studera DNA-träffar som verkar växla och hoppa efter varandra på kromosomerna eftersom det indikerar överkorsningar och alltså att träffarna är på samma sida (fars eller mors) men via olika anor. Detta är ett särskilt passande arbetssätt om man har endogami.

Jag har börjat göra en helt ny databas i GDAT (Genealogical DNA Analysis Tool),

men det är inte helt lätt. Jag fick rensa databasen på uppgifter igen efter en första import från MyHeritage eftersom jag upptäckte att värdena inte stämde i listorna. Till exempel så blev 28,2 cM till 282 cM i GDAT. Komma i de svenska talen tolkas fel, då det engelska sättet att skriva är 28.2, med en punkt. Problemet avhjälpes enkelt genom att ladda hem data från en av MyHeritates engelska sidor istället för den svenska. Det är alltid viktigt att kontrollera punkt och komma i filerna som ska importeras samt att en kommaseparerad csv verkligen är det.

Vid import i GDAT kan man för tillfället inte ens välja en direktimport från FTDNA. Den färdiga mallen som finns bygger på data från DNAGedcom. Det beror på att träffarna hos FTDNA inte har en unik kod i de nedladdade filerna, vilket ställer till oreda i GDAT då till exempel två personer med samma namn kan råka slås ihop med mera. Men då jag dessutom har fått många Java Error från DNAGedcom och inget kromosomdata så tänker jag vänta med att starta en ny och bättre databas.

Många aktörer har släppt nya funktioner och verktyg under de första månaderna av 2022 så det finns mycket för DNA-släktforskaren att botanisera bland. DNAPainter, www.dnainter.com, har bland annat lagt till nya funktioner i What Are The Odds? (WATO). Den starkaste hypotesen är nu markerad med "strongest" och det är även möjligt att färgmarkera en person eller gren för att enklare kunna se och dra slutsatser. ▣

Hitta mantalslängder

Det är enkelt att hitta mantalslängder. I ArkivDigital finns ett sockenregister som ger länkar direkt till rätt sida i rätt volym. Det enda du behöver göra är att ange årtal och socken och sedan klicka på en knapp.

Gör så här:

Klicka på blå knappen *Registersökning* i ArkivDigital och välj *Innehållsförteckning mantalslängder* under Registerkälla. Fyll i sökformuläret genom att ange de årtal du är intresserad av, exempelvis från 1642 till 1660, och församlingens namn, exempelvis Väddö. Det räcker att skriva de första bokstäverna i sockennamnet, så visas en lista med socknar att välja mellan.

Just den sökningen har gjorts på bilden ovan. Resultatet blev sex längder för åren 1650–51 och 1653–56. Tydligt saknas längder för de andra åren. På 1600-talet är det inte ovanligt att längder har förkommit på ett eller annat sätt.

För att läsa mantalslängden är det bara att klicka på den blå knappen *Öppna bild* i högerkanten. Vi valde längden för 1651, vars inledning visas på nästa sida.

Rubriken lyder: *Längdher Hwar Effter Qwarntols Mantals och Skiutzfärz Penningarne aff Ortala Grefweskap Vpbäras, Pro Anno 1651*. Och på följande rad kan läsas *Wäddö Sochn* innan uppräknigen av de skattskyldiga tar vid. Först kommer byn *Biörholma* med fem bönder: Anders Andersson, Anders

Mattsson, Jöns Persson, Olof Mattsson och Lars Eriksson, var och en på en gård om ett 1/2 mantal. I kolumnerna ser vi att tre av dem skattar för »bonde» och »hustru» och två för enbart »bonde».

Mantalslängderna i arkiven

Sockenregistret är det snabba sättet att hitta bland de digitaliserade mantalslängderna i ArkivDigital. Men det är bra att också ha viss kunskap om var originallängderna förvaras, i vilka arkivbildare de återfinns och i vilken omfattning de är digitaliserade.

Mantalslängderna skrevs vanligtvis i tre exemplar: Ett användes lokalt inom fögderiet eller staden, ett skickades till länsstyrelsen i residensstaden och ett tredje till Kammarkollegiet i huvudstaden Stockholm.

Exemplaren som skickades till Stockholm är bäst bevarade. De var ursprungligen inbundna bland de så kallade landsboksverifikationerna i tjocka och otympliga volymer, men har brutits ur dessa och fått bilda en egen serie, *Mantalslängder 1642–1820*, som förvaras i Riksarkivet i Stockholm. Denna serie är till ganska stor del digitaliserad av ArkivDigital, särskilt för äldre tid när ofta inget av de båda andra exemplaren finns i behåll.

Länsstyrelsernas exemplar är också tämligen väl bevarade och ingår i landskontorens arkiv, som förvaras i Riksarkivets regionala arkiv. För att ta ett exempel: Mantalslängden 1717 för Runtuna socken i Södermanlands län ingår i arkivbildaren *Länsstyrelsen i Södermanlands län, Landskontoret I*, som förvaras i Riksarkivet Uppsala. Länsstyrelsernas exemplar finns vanligtvis i ArkivDigital när de är bevarade.

De lokala exemplaren användes för skatteuppbörden inom fögderiet och ingår i häradskrivarnas arkiv (eller i enstaka fall i kronofogdarnas arkiv), också de förvarade i Riksarkivets regionala arkiv. De lokala längderna är dåligt bevarade, särskilt för äldre tider, och

finns mer sporadiskt i ArkivDigital. Ett undantag utgör 1941 års längd som finns för hela Sverige och kan innehålla fler uppgifter än ArkivDigitals databas *Sveriges befolkning 1940*, som bygger på den kyrkliga folkbokföringen för samma tid.

Städerna låg utanför fögderiindelningen och skötte uppbörden på egen hand. Därmed kom längderna att bevaras i städernas arkiv och kan finnas i arkivbildare som rådhusrätt, magistrat, kronokamrer, kronokassör, mantalskontor, uppbördsverk och kommunalborgmästare. Städernas längder är vanligtvis bättre bevarade än fögderiernas och finns också i större utsträckning i ArkivDigital.

Ibland kan mer än ett exemplar av en längd finnas i ArkivDigital. Då ges flera hänvisningar i sockenregistret. Så är exempelvis fallet med Runtuna 1717, både Kammarkollegiets och länssty-

snabbt i ArkivDigital

ning:

Län	Årtal	Sidtyp	
Stockholm	1650	Mantalslängd	Öppna bild
Stockholm	1651	Mantalslängd	Öppna bild
Stockholm	1653	Mantalslängd	Öppna bild
Stockholm	1654	Mantalslängd	Öppna bild
Stockholm	1655	Mantalslängd	Öppna bild
Stockholm	1656	Mantalslängd	Öppna bild

Klicka här

Sökformuläret för mantalslängder i ArkivDigital, som du når via blå knappen *Registersökning*. Här har en sökning gjorts efter mantalslängder för Vaddö mellan åren 1642 och 1660. Resultatet är sex längder upprättade på 1650-talet. Övriga år saknas tydligen. Klicka på blå knappen *Öppna bild* och önskad längd visas. Sedan är det bara att leta fram byn du är intresserad av. En socken omfattar vanligtvis bara några sidor, så det brukar gå snabbt.

Längder för Svär Efter Svärnols Mantals och Skatts
Särds Fenningarne aff Detlids Bzrefweskap Upböras, Pro Anno, 1651.

Vaddö Sochn.

		Meant.	Sonde.	Hüft.	Bon.	Datter.	Mäns.	Dreng.	Pjuga.	Juhö.	Des.
Vörholmna	Anders Andersson	1/2	1	1							
	Anders Andersson	1/2	1	1							
	Jens Jönsson	1/2	1								
	Olof Magnusson	1/2	1								
Kompta	Carst Eriksson	1/2	1	1							
	Matt Jönsson	1/2	1	1					1		
	Erik Jönsson	1/2	1	1							
	Carst Magnusson	1	1	1							
	Björn Ollsson	1	1	1					2		

relsens exemplar är digitaliserade. De båda längderna är i princip identiska, men kan vara mer eller mindre utförliga i detaljer.

Digitala forskarsalen (Riksarkivet) har under Special-sök en sökfunktion för mantalslängder som liknar ArkivDigitals. Den omfattar i princip bara längder som ingår i Riksarkivets serie Mantalslängder 1642–1820, medan ArkivDigitals register också hänvisar till

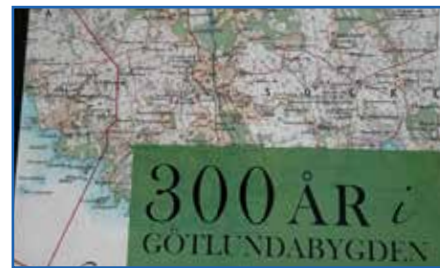
längder i andra arkiv, främst länsstyrelsernas, och även har åtskilliga hänvisningar till längder yngre än 1820. Det finns med andra ord betydligt fler hänvisningar och fler längder i ArkivDigital. Exempelvis ger en sökning på året »1760» totalt 874 träffar i Digitala forskarsalen och 2682 i ArkivDigital och en sökning på socknen »Grevbäck» 136 träffar i Digitala forskarsalen och 174 i ArkivDigital.

Men detta hindrar inte att det kan finnas hänvisningar i Digitala forskarsalen som saknas i ArkivDigital. Så för säkerhets skull bör du kontrollera bägge om du vill hitta så många längder som möjligt för socknen du är intresserad av.

Håkan Skogsjö

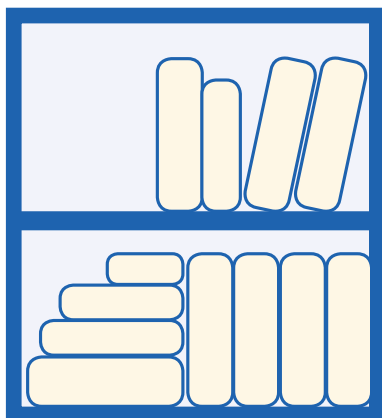
Farfars & Morfars resa genom livet
Tommy Stark
Inbunden, 264 sidor
ISBN 978 91 527 11804
200 kronor + porto 50 kronor
tommystark83@gmail.com

300 år i Götlundabygden
Thomas Hjelt
Inbunden, 218 sidor
ISBN 978 91 639 78975
300 kronor
westansjo@telia.com

Många tänker att de borde ha ställt fler frågor till sina föräldrar om deras uppväxt och liv, medan det var möjligt. Tommy Stark bestämde sig därför för att skriva om sin resa genom livet. Boken vänder sig till barnbarnen, när de är lite äldre, med en förhoppning om att de vill fortsätta med släktforskningsintresset. Boken tar upp både glädjeämnen och tråkigheter, familjen, kärleken, arbeten, resor, sjukdomar, men också nyckelpersoner som betytt mycket under livets gång. Boken kan också inspirera andra att skriva sina egna berättelser.

Det är av största vikt att förmedla vår historia. Götlunda hembygdsförening har märkt av ett ökat intresse för vår lokalhistoria, inte bara bland bofasta i "socknen" och de fritidsboende, utan också hos utflyttade Götlundabor eller de som har förfäder från trakten. Bland dessa finns många yngre vilket gläder hembygdsföreningen. Boken handlar om tiden efter Stormaktstiden fram till våra dagar och innehåller många personporträtt och presentationer av torp och gårdar. En viktig bok för släktforskaren med anor från Götlunda.

Nya böcker

Har du gett ut en bok med anknytning till släktforskning? Har du nyss läst en intressant bok om släktforskning? Skicka gärna in tips till Diskulogen om nya (utgivna under de senaste två åren) böcker med anknytning till släktforskning så att fler medlemmar kan hitta dem. Skicka ditt tips till diskulogen@dis.se.

Clotilde – i en ädel dams fotspår
Eva Wassén Eriksson
Inbunden, 108 sidor
ISBN 978 91 639 35213
206 kronor
www.editum.se/bokbestallning

Boken handlar om Clotilde von Höpken (1850-1934) som i det tysta medverkat till ett bättre liv för många. Hon valde för egen del att leva ett annat liv än det som förväntades av en förmögen adlig kvinna. Clotilde ville ha familj men inte gifta sig och vara beroende av en man. Med många fosterbarn fick hon den familj hon önskade. Boken beskriver ett liv i en tid som inte är långt borta men som många inte känner till. Förutom om huvudpersonen Clotilde får du bland annat veta mer om Bogesunds slott, Velamsund, Västergatan 3 i Göteborg, fideikommiss, oäkta barn och fosterbarn.

Släkten Sjödin
Gunnar Wahlberg
Mjukband, 234 sidor
ISBN 978 91 800 75411
100 kronor
www.bod.se/bokshop

Boken handlar om en hel släkt från slutet av 1700-talet till mitten av 1900-talet. I stora delar av boken är det J.P Sjödin själv som berättar delar av sin historia som utspelar sig i Ångermanland under slutet av 1800-talet. Han berättar även om sina år på segelfartyg med resor runt halva världen. Släktsammanställningen börjar i Hälsingland och via Ångermanland hamnar delar av släkten så småningom i Västerbotten. Det kanske intressantaste med boken är hur man levde under 1800-talet, med lantbruk och skogsarbete, speciellt under de svåra åren med missväxt, hunger, sjukdomar och död.

Pärer Hurven Nalta

Huvvvaligen

Harta Lämnen

Släktens språk

Ju mer man funderar på anornas språk, desto intressantare blir det. Hur pratade våra anor och släktingar förr, egentligen? Hur uttalade de varandras namn? Det finns många källor som kan hjälpa oss att förstå och ge en annan dimension till vår berättelse om vår släkt.

Dret Mäckel Möe
Åpen Änna Bôna

De svenska dialekterna kan delas in i sex områden: gotländska mål, götamål, norrländska mål, sveamål, sydsvenska mål och östsvenska mål. Gränserna mellan dialekterna är ungefärliga.

» Fram till mitten av 1800-talet fanns en rik flora av landsmål, relativt frikopplade från standard-svenska. Till och med grannsocknar kunde uppvisa överkligt stora skillnader i talspråket. «

NÄR MAN funderar på hur man pratade förr i tiden är det även intressant att titta på vilka auktoriteter som fanns i människornas liv. Hur pratade man i kyrkan, skolan och vid de högre lärosätena?

– Den gamla Skånelagen och äldre Västgöotalagen visar att det fanns ett skriftspråk med latinskt alfabet på nuvarande svenskt område på 1200-talet. Det är väldigt stor skillnad på språket före lågtyskan, första delen av 1300-talet, då det för en nutida svensk liknar isländskan, till efter lågtyskan, på 1530-talet, då språket är mycket likt vår moderna svenska. Mycket hände på 200 år, säger Erik Petzell under sitt föredrag ”Svenska språket förr och nu – historia och utveckling” på Släktforskar dagarna 2021.

Uppsala Universitet grundades 1477, men många svenskar reste utomlands för att studera både före och efter det. Det påverkade också hur de pratade. I början av 1800-talet började man undervisa i franska och tyska på svenska lärosäten. I mitten av 1800-talet blev tyskan första främmande språk, vilket det var fram till 1940-talet då engelskan fick denna särställning.

Svenska präster predikade ibland på svenska redan på medeltiden, men när Nya Testamentet och Bibeln översattes till svenska på mitten av 1500-talet blev det enklare att använda svenska i kyrkan.

I kyrkolagen 1686 ålades klockaren att lära ut grundläggande kunskaper i kristendom. Efter att husförhören lagstodgades 1726 kontrollerade prästen att föräldrarna lärt barnen innantilläsning och katekesen. Allmän skolplikt för både flickor och pojkar infördes med folkskolestadgan först år 1842.

Efter det började utvecklingen till ett mer enhetligt språk.

Antal språk

Antalet språk i hela världen har minskat drastiskt. Också antalet dialekter i Sverige har minskat, från att ha varit flera tusen på medeltiden till några hundra. Vår stora rörlighet och nära kontakt med resten av världen påverkar dialekter och minoritetsspråk på ett mycket negativt sätt. Kanske en del av bevarandet och utforskandet av vår släkt-historia även borde innefatta den lokala dialekt som de pratade? Kan du prata som dina anor gjorde för drygt hundra år sedan?

– Fram till mitten av 1800-talet fanns en rik flora av landsmål, relativt frikopplade från standard-svenska. Till och med grannsocknar kunde uppvisa överkligt stora skillnader i talspråket. Sedan tar dialektutjämningen fart, på grund av industrialiseringen, och är nästan fullbordad på mitten av 1900-talet. De senaste 150 åren har varit mycket omvälvande. Idag har vi ett talspråk som ligger väldigt nära skriften, säger Erik Petzell.

Under sin föreläsning spelade Erik Petzell upp tre exempel från Orust inspelade med 50 års mellanrum. Den unge mannen från Orust på 2000-talet pratar en helt utjämnad dialekt, man kan höra att han är västsvensk men inte mycket mer, mannen från 1950 behärskar både skolsvenska och en rik dialekt, medan den äldre mannen från 1900 enbart pratade dialekt, vilket alla i hans omgivning sannolikt också gjorde.

Erik Petzell lyfte särskilt fram älvdalskan och viskadalskan som två dialekter som bevarat många gamla drag, men även omtolkats så att det fungerar i standardspråk.

LÄS MER!

Kungl. Gustav Adolfs akademien, Svenska landsmål och svenskt folkliv, www.gustavadolfsakademien.se

Svenskt dialektlexikon : ordbok öfver svenska allmogespråket av (1862-1867) av Johan Ernst Rietz, www.runeberg.org

SweDia 2000, 100 svenska moderna dialekter, www.swedia.ling.gu.se

Dialektkartan, www.isof.se/dialektkartan

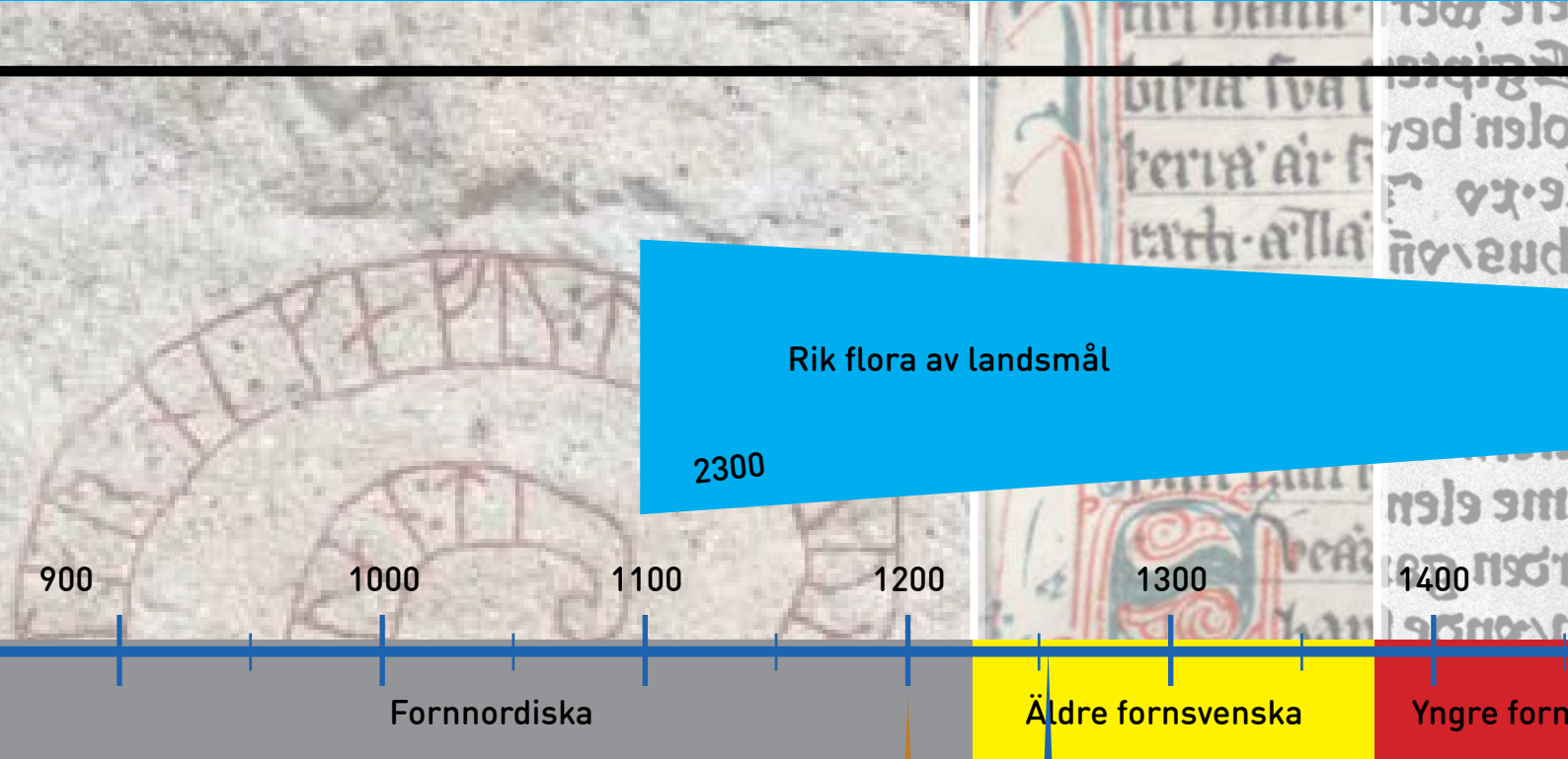
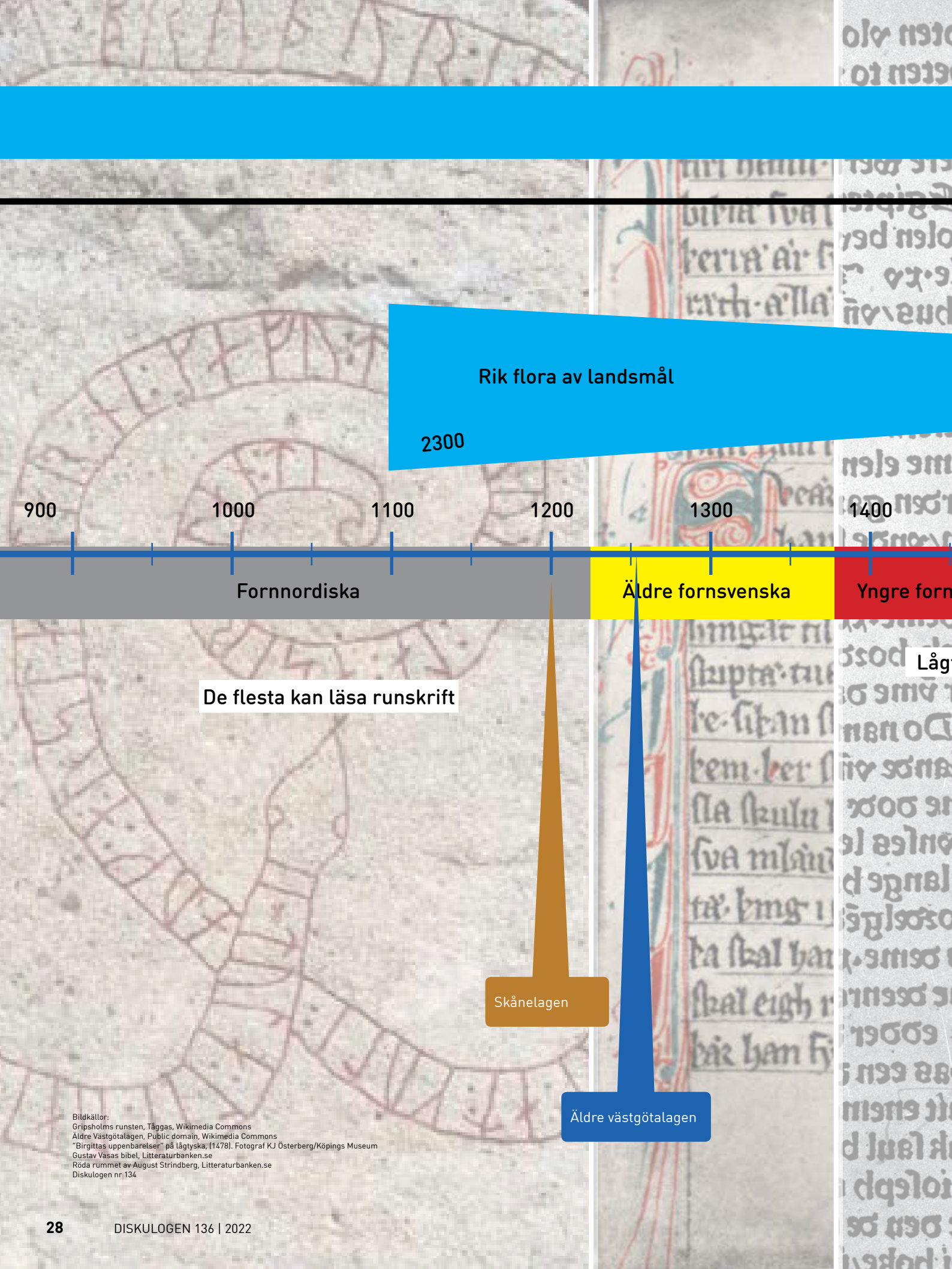
Discount - www.dis.se/discount

Namnstatistik SCB, www.scb.se > Hitta statistik > Befolkning > Namnstatistik

Våra folk-mål av Elias Wessén

Svenska dialekter av Bengt Pamp

Så stavar du namnen, Släktforskarförbundets namnlista - www.rotter.se > Fakta-banken > Personnamn.

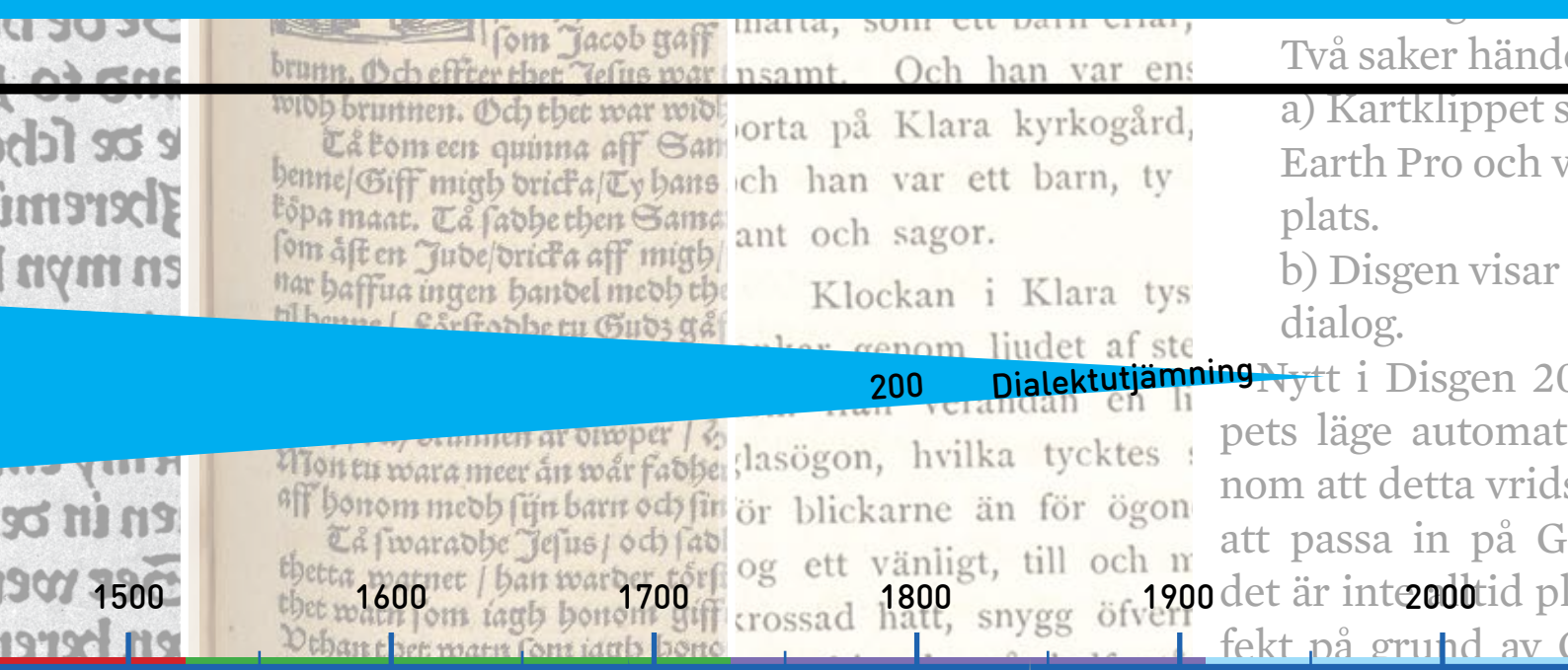
De flesta kan läsa runskrift

Skånelagen

Äldre västgötalagen

Bildkällor:
 Gripsholms runsten, Täggs, Wikimedia Commons
 Äldre Västgötalagen, Public domain, Wikimedia Commons
 "Birgittas uppenbarelser" på lågtyska, [1478]. Fotograf KJ Österberg/Köpings Museum
 Gustav Vasas bibel, Litteraturbanken.se
 Röda rummet av August Strindberg, Litteraturbanken.se
 Diskulogen nr 134

Svenskans utveckling

200 Dialektutjämföring

Svenska

Äldre nysvenska

Yngre nysvenska

Nusvenska

Tyska

1686 – Kyrkolagen

1842 – Folkskola

Två saker händer

a) Kartklippet i Earth Pro och vrids på plats.

b) Disgen visar en dialog.

Nytt i Disgen 2020: Disgen har ändrats så att platsens läge automatiskt följer vridningen. Detta innebär att det är inte längre möjligt att justera platsens läge manuellt på grund av Google Maps.

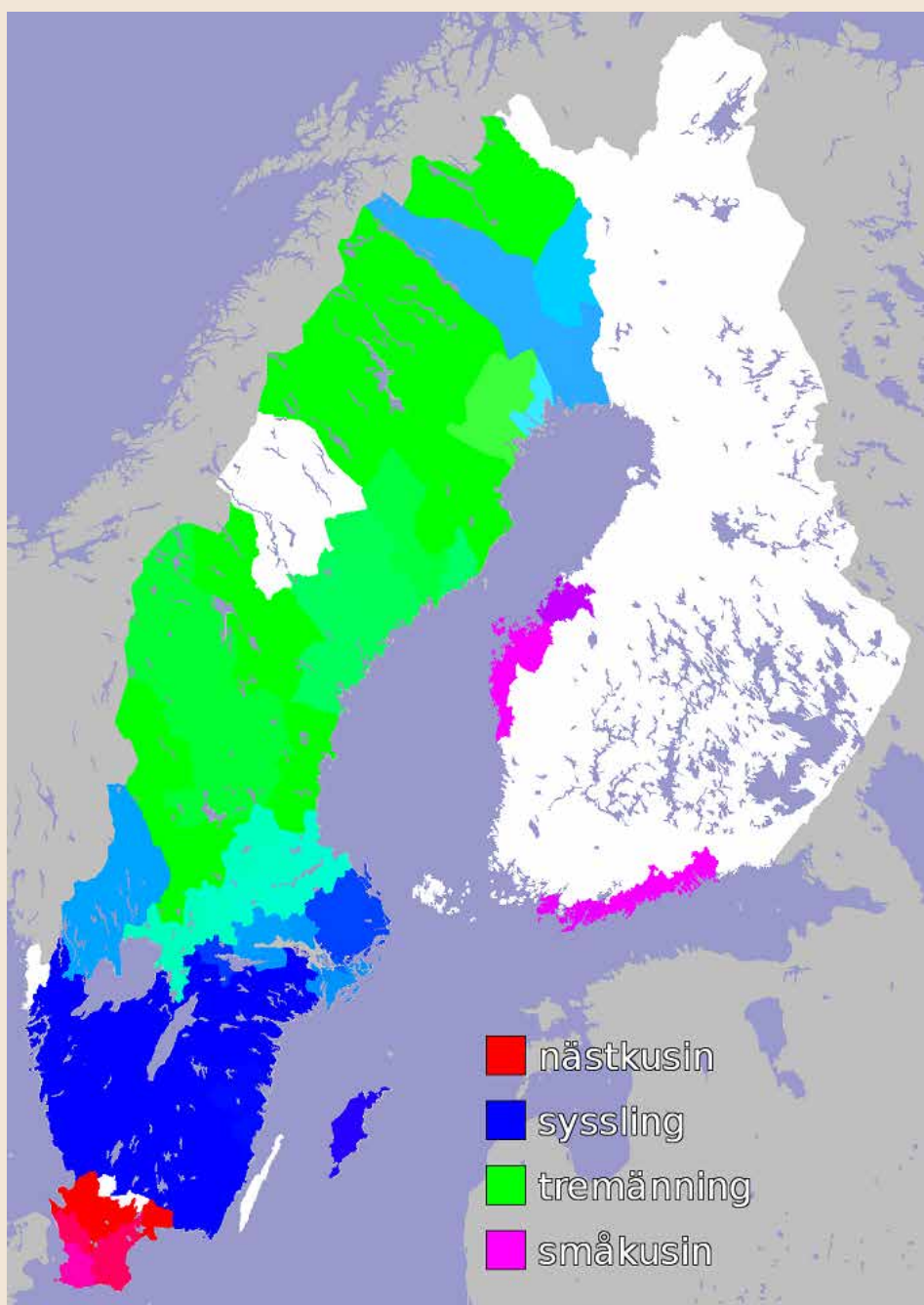
I Google-kartor. Därför finns det fortfarande ett manuellt alternativ för att justera platsens läge ovanpå Google Maps.

Kontrollera kartklippet

I Google-fönstret kan du kontrollera kartklippet genom att klicka på den lilla knappen i panelen under kartan. Dra sedan i reglaget för att justera kartklippet. Då kommer kartklippet att tonas ner/upp och du kan se om kartklippet passar bättre (Bild 3).

Trimma kartklippet

I positioneringsdialogen kan du trimma kartklippet genom att dra i reglaget för att justera kartklippet (Bild 3).

En karta (skapad av Robert Östlings kartverktyg) visar användningen av orden nästkusin, syssling, småkusin och tremänning i nutida bloggar.

» *Tremänning är ett gammalt fornsvenskt och fornnordiskt ord för släktskap i tredje led, alltså kusinbarn. Benämningen tremänning har haft samma betydelse sedan 800-talet.* «

På webbplatsen www.ling.su.se/kartverktyg analyseras data från en mängd bloggar så att man enkelt kan skapa en egen karta över var ens favorituttryck används idag. Om man hellre vill studera de äldre dialekterna bör man ta sig en titt i Svenskt dialektlexikon.

Förnamn

Det kan vara intressant att se på namnstatistik och jämföra med sin egen släkt. Det är enkelt att skapa en rapport i ett släktforskningsprogram över de vanligaste namnen, sedan kan man jämföra med statistik från bland annat Discount och SCB. Det finns även sidor med modern statistik för förnamn och efternamn i hela EU.

Förr i tiden talade man på dialekt vilket ibland kan förklara en del ovanliga namn i källorna. Ibland skrevs namnet som det uttalades, ibland mer standardiserat, Kerstin var Kästi och Ingeborg var Innibo. Det kan vara intressant att tänka på att äldre släktingar i princip har tre namn, ett med vårt moderna, standardiserade skrivsätt, ett namn som prästen angav och ett namn så som det uttalades där personen bodde, till exempel Kerstin, Kjerstin och Kasti. Dina släktingar i norr och söder, som på papperet hade samma namn, kanske egentligen hade helt olika namn i talspråk.

Efternamn eller tillnamn

Sonja Entzenberg höll föredrag om ”Historiska perspektiv på kvinnors tillnamn” under Släktforskar dagarna 2021.

Kvinnors individuella tillnamn under medeltiden handlade främst om bostadsort, föräldrar, make, yrke samt inre och yttre egenskaper, som till exempel Elin i Akerby, Kristin Karlsdotter, Margit Bagarehustru,

Asta Bryggerska och Anna med inga händer. Även titlar som änka, hustru, fru och fröken har betytt mycket.

– Tillnamnen hjälper oss att få en bättre bild av de medeltida invånarna, hur de såg ut och hur de såg på varandra, säger Sonja Entzenberg.

– Kvinnorna ärvde tillnamnen från fadern. Med början på 1600-talet utvecklades systemet med släktnamn, men först i början av 1900-talet hade släktnamnsbruket etablerats i alla sociala skikt. Då förväntades även kvinnor att anta mannens tillnamn i samband med giftermål. Bruket att anta giftasnamn kom sent till Norden medan det i övriga Europa var tidigt etablerat. I slutet på 1700-talet och under 1800-talet blev det allt vanligare med släktnamn i städer, men landsbygdsbefolkningen fortsatte med patronymikon, särskilt bönder, pigor och drängar, säger Sonja Entzenberg.

Släktskapsnamn

Hur vi benämner olika släktskap påverkas av var vi kommer ifrån. Om man räknar upp de första generationernas släktskap är det syskon, kusiner, tremänningar och fyrmänningar. Tremänning är ett gammalt fornsvenskt och fornnordiskt ord för släktskap i tredje led, alltså kusinbarn. Benämningen tremänning har haft samma betydelse sedan 800-talet.

I södra Sverige används syssling, brylling och pyssling för att beteckna tremänning, fyrmänning och femmänning. Historiskt har dock syssling och brylling varit benämningar för kusiner på mors eller fars sida, en förändring av betydelse som ibland kan leda till förvirring. ▣

Sonja Entzenbergs lista över bestämmelser som reglerat bruket av släktnamn:

1901 års släktnamnsförordning – gemensamt släktnamn

1920 års giftermålsbalk – kvinnan måste anta makens släktnamn vid giftermål

1963 års namnlag – att behålla sitt ursprungliga namn blev möjligt för kvinnor eller att använda tilläggsnamn (till exempel Lena Hjelm-Wallén). Kvinnans släktnamn som det gemensamma vid giftermål är fortfarande näst intill omöjligt

1982 års namnlag – mannens eller kvinnans namn kunde bli det gemensamma eller var och en höll fast vid sina efternamn. Mellannamn motsvarar tilläggsnamn.

Lag om personnamn 2016 – som förra namnlagen förutom att möjligheten till mellannamn är borttagen.

Några kommentarer om Disgenorter

Värmlands
län (17)

Örebro
län (18)

NÄR DET gäller källangivelser är Nationell Arkivdatabas (NAD) en naturlig norm eftersom Riksarkivet är så att säga sakägare. När det gäller platsangivelser finns det ingen sådan naturlig motsvarighet.

Cronberg & Gustafsson (2019) har argumenterat för, vilket både är rimligt och praxis bland släktforskare, att man anger en orsts lokalisering i förhållande till den administrativa indelningen vid en viss given tidpunkt. Man anger normalt sett inte lokaliseringen i förhållande till den administrativa indelningen som gällde för tidpunkten för händelsen i synnerhet om framställningen etcetera täcker ett längre tidsperiod. Det är en rimlig slutsats eftersom man annars skulle behöva hantera flera olika administrativa indelningar exempelvis i en databas. En konsekvens av detta är också att ett system för platsangivelser bör innehålla en precisering om vilken tidpunkt man utgår ifrån.

Som alltid kan man dock motivera undantag men det gäller främst i presentationer av forskningsresultat. Ett annat sådant är Sveriges dödbok där platsangivelsen som rapporteras är den som står i källan. Detta gäller såväl län, kommuner och församlingar.

Ansatsen är dock inte helt oproblematisks för en användare av databasen.

För en enskild släktforskare som ska bygga sin egen databas blir det enklast att följa Cronberg & Gustavsson (2019). Det blir då nödvändigt att precisera vid vilken tidpunkt man väljer att definiera den administrativa indelningen.

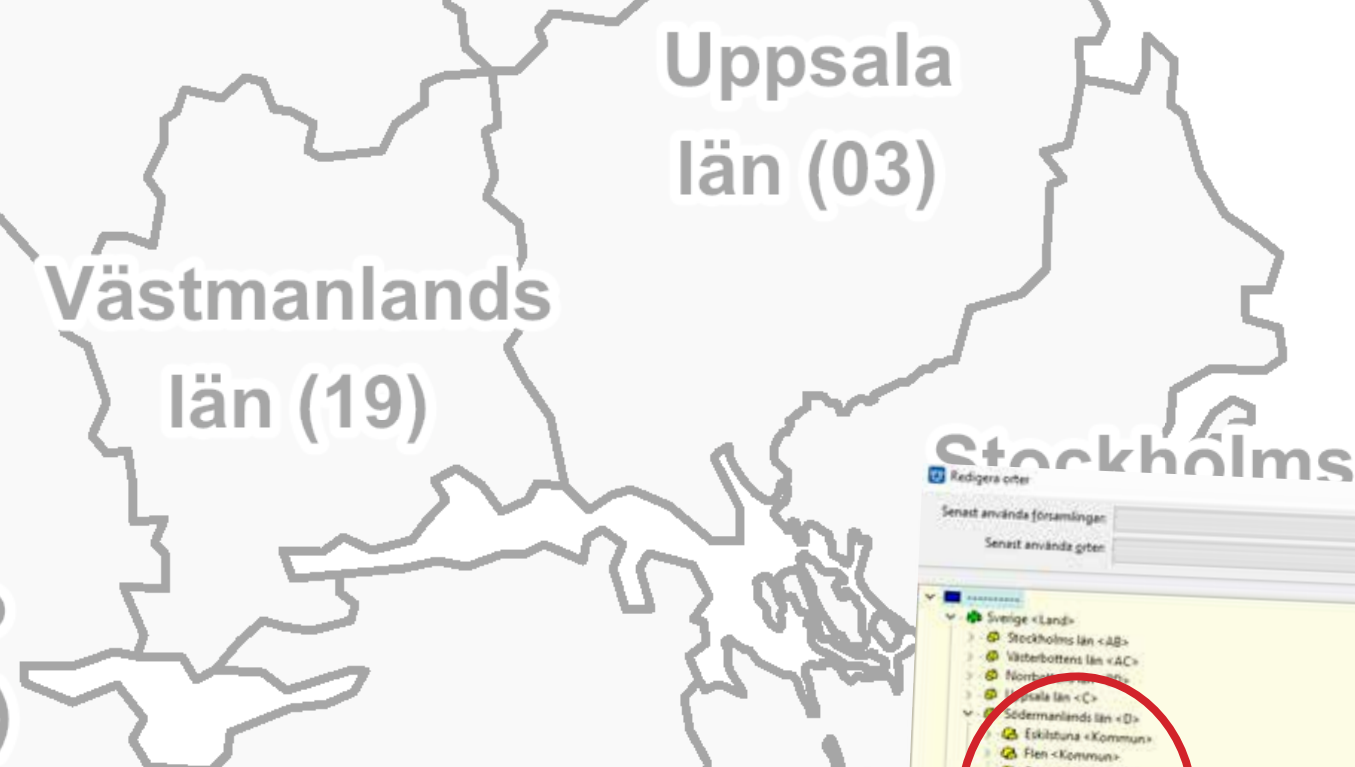
Disbyt och Disgen avviker helt eller delvis från majoriteten av släktforskarpublikationer i detta avseende men på olika sätt. I båda fallen är utgångspunkten de församlingar som förtecknas i Sveriges församlingar (1989), i Disgen ortdatabasen (så kallade "Disgenorter"). Cronberg & Gustavsson (2019) uppger att uppgifterna avser 1989. Detta är av flera skäl inte korrekt. För det första avser uppgifterna läget 1 januari 1988 med under 1988 fattade beslut som ska träda i kraft senare (Sveriges församlingar 1989, sid. 7). Exakt vilka dessa beslut är har jag ännu inte lyckats ta reda på. För det andra har även huvuddelen av historiska församlingar som tidigare upphört tagits med bland Disgenorterna. För det tredje uppger Cronberg & Gustavsson (2019) att församlingarnamnerna i vissa avseenden redigerats i förhållande till publikationen. Ett exempel på detta är att i Disgen heter

det *Domkyrkoförsamlingen i Göteborg* medan församlingens namn 1989 var *Domkyrkoförsamlingen i Göteborg eller Gustavi och Kristine*. Hur många sådana fall som finns är oklart.

Att de historiska församlingarna som upphört i hög utsträckning finns med är naturligtvis en betydande avvikelse från normen att det är indelningen "1989" som avbildas. Ett mindre problem är kanske de reviderade namnen. De så kallade kyrkobokföringsdistrikten finns med. På goda grunder eftersom de upphörde först 1 juli 1991 när Skattemyndigheterna övertog folkbokföringen. Mer obegripligt är att de så kallade icke-territoriella församlingar är med som Disgenorter.

Manualen till Disgen 8.2 (Dis 2009, sid. 27) uppger att 1989 för indelningen även avser kommunernas indelning. Det stämmer inte heller då Trosa och Gnesta som tillkom 1992 är med i Disgens ortdatabas. Inga församlingar ligger dock under dessa två kommuner utan de finns fortfarande under Nyköpings kommun. Om församlingar läggs in under dessa två kommuner skulle de finnas med två gånger vilket är den typen av olägenhet som Cronberg & Gustavsson (2019) anger som skäl till att i Disgen inte ändras länsindelning-

en. Varför man då bjuder in till denna möjlighet här är oklart. De kommuner som tillkommit därefter är dock inte med bland Disgenorterna (Bollebygd, Lekeberg, Nykvarn och Knivsta).

Vilka slutsatser ska man dra av detta? Rimligen bör en ordentlig dokumentation upprättas över hur Disgenorterna är definierade; i synnerhet vilka avvikelserna är från Sveriges församlingar (1989). Jag har inga problem med att leva med denna publikation som norm och när jag nu blivit medveten om möjliga avvikelser så är mitt behov av en revidering av innehållet i Disgenorterna litet. Jag kan dock tänka mig att kombinationen av grunddefinitionen och en omfattande dokumentation av avvikelser från denna kan komma att vålla problem för nya användare av Disgen. En uppdaterad version av Disgenorterna där verkliga Sveriges församlingar (1989) blir normerande är kanske därför ett lämpligt mål på sikt. Det bör kanske ske i samband med ett bredare omtag av Disgenorterna, där man bland annat kan fundera på om inte strukturen landskap/härad kan tillföras som alternativ till län/kommun. ▣

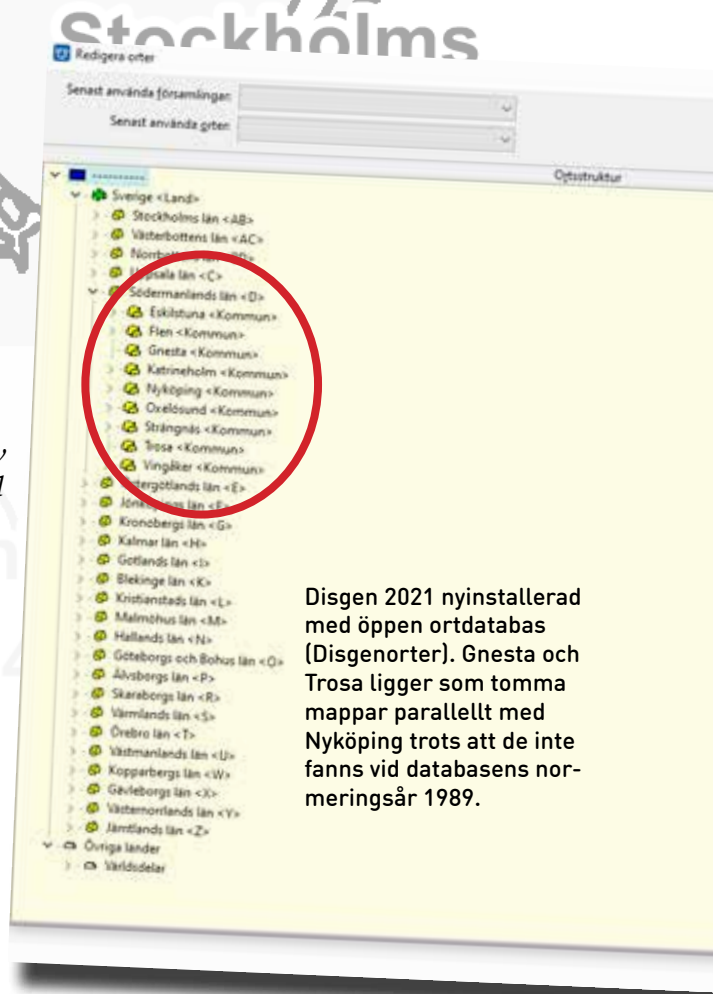
Detta är en bearbetning av ett utdrag från min artikel "Länen, socknarna och släktforskarna: Om administrativa indelningar och platsangivelser" som är under utgivning i Släktforskarnas årsbok 2022 och på vilkens tidigare versioner jag tacksamtagit emot kommentarer från Christer Gustafsson (Klockrike) och Olle Elm (Lindome). Utdraget publiceras med medgivande från årsbokens redaktion.

Litteratur

Cronberg, O., och Gustavsson, C. (2019), *Socknar och församlingar i Disgen och Disbyt*. URL: www.dis.se/socknar-historiskt. Besökt 2021-10-11.

Dis, (2009), *Disgen. Version 8.2 för Windows.Handledning*, Föreningen för datorstöd i släktforskningen.

[Sveriges församlingar =], (1989), *Sveriges församlingar genom tiderna*, första upplagan, Riksskatteverket, Skatteförvaltningen. LIBRIS-ID: 7264391. ISBN: 9138120232.

Disgen 2021 nyinstallerad med öppen ortdatabas (Disgenorter). Gnesta och Trosa ligger som tomma mappar parallellt med Nyköping trots att de inte fanns vid databasens normeringsår 1989.

FÄRDIGT FÖR HELA SVERIGE

Anna Christina född 1787-06-20 - Födda, delar av Sverige

Förnamn: Anna Christina
Födelsedatum: 1787-06-20
Dopdatum: 1787-06-24
Födelseförsamling: Hovförsamlingen
Födelselän: Stockholm

Fadern
Förnamn: Erik
Efternamn: Bergman
Titel/Yrke: stallberjanten

Modern
Förnamn: Johanna Cath.
Efternamn: Ersdotter

Källor
Källa: Hovförsamlingen, Ctd (1756-1818) Bild: 150 / Sida: 281

Genväg r11.p224078777

Klicka på länken...

...och läs originalkällan

Länken i födelseboksregistret leder direkt till originalkällan, i detta fall Hovförsamlingens födelsebok.

Födelseregister 1750–1840

Att stora personregister underlättar vet alla släktforskare. De kan lösa till synes olösliga problem och minska tråkigt letande, sida upp och sida ner, i olika längder. Därför satsar ArkivDigital på personregister.

Nyligen passerade vi en milstolpe: Registret till Sveriges samtliga födelseböcker för åren 1750–1840 blev färdigt. Den sista pusselbiten, Skaraborgs län för åren 1750–99, kunde sättas på plats.

Du hittar registret i ArkivDigital genom att klicka på blå knappen *Registersök* och under *Registerkälla* välja »Födda, delar av Sverige».

Att det fortfarande står »delar av Sverige» beror på att vi

ännu inte är färdiga med hela Sverige för tiden före 1750 och efter 1840. Men arbetet fortsätter. Just nu ligger fokus på att registrera döda mellan 1750 och 1799.

Ett annat stort personregister i ArkivDigital omfattar bouppteckningar från äldsta tid till 1960. Det är nästan färdigt. Och BiS, Befolkningen i Sverige, utökades nyligen och omfattar nu 1800–1947. Det är Sveriges största personregister, över 165 miljoner poster.

Dessa register ingår i alla ArkivDigital-abonnemang tillsammans med många andra användbara register, exempelvis Sveriges befolkning 1940, 1950, 1960, 1975 och 1985, värnpliktskort och emigranter.

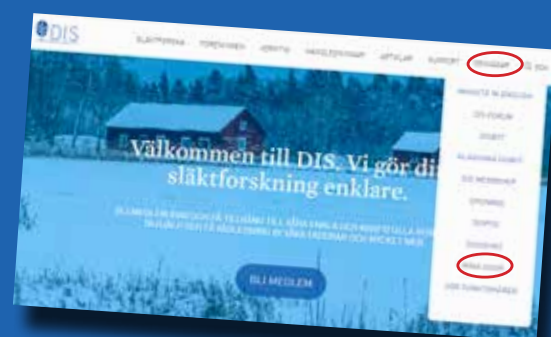
Läs mer på www.arkivdigital.se

Pappersbrist

Det har varit oroligt på pappersmarknaden i över ett år nu. Flera pappersbruk lades ner förra året vilket har lett till pappersbrist. Massapri- serna ligger på höga nivåer och det råder råvarubrist inom plast- och träbaserade produkter. Logistikkostnaderna ökar på grund av brist på transportkapacitet och kraftigt stigande energipriser gör inte saken bättre. Det är också en ökad global efterfrågan på pappersvaror. Pappersleverantörerna har därför ökat papperpriset med 10–20 % vid ett flertal tillfällen under perioden.

Detta nummer av Diskulogen är tryckt på ett något tunnare papper än vanligt eftersom det var billigare men även det enda papper som fanns tillgängligt vid trycktillfället.

Har vi aktuella uppgifter?

Har du aktuella uppgifter i vårt medlemsregister?

Föreningen skickar ut nyhetsbrev med information och släktforskningstips ungefär en gång i månaden. Det är över 1 000 medlemmar som har en icke-fungerande e-postadress, och därför inte får några mejl. Många gånger beror det på att man inte har uppdaterat sina uppgifter i medlemsregistret när man bytt adress.

Det kan vara mest påtagligt då din e-postadress inte fungerar om du behöver få ut ett nytt lösenord för en Disbyt-sökning, eller en ny licens till Disgen.

Så kika in på självservice-sidan och passa på att kontrollera att både din postadress och din e-postadress stämmer – direkt här: www.dis.se > Genvägar > Mina sidor eller www.dis.se/adress.

Köp Disgen 2021!

Priset är 150 kronor för en uppdatering från Disgen 2019 till Disgen 2021. Uppdateringen inkluderar program med handledning och gratis uppdateringar tills nästa betalversion kommer ut.

Programmet laddas ner från Dis webbplats, www.dis.se/disgen, och handledningen läser du på webben. För dig som har Disgen 8, Disgen 2016 eller Disgen 2018 är priset 350 kr.

En förutsättning är som tidigare att du har ett oavbrutet medlemskap.

- Ni som köpt Disgen 2019 den 1 februari 2021, eller senare, behöver inte betala något extra för uppdateringen.
- För dig som ännu inte har köpt Disgen eller har Disgen 7 (eller äldre) är priset 750 kr.

† Avlidna medlemmar

593	Björn Edman, Göteborg	17401	Keri Wallin, Limhamn	39034	Göran Larsson, Jönköping
750	Lars Vildtörne, Sundsvall	18816	Rolf Blondell, Bromma	39526	Jill Elmgren-Warberg, Västra Frölunda
1164	Ingalisa Dalin, Hammerdal	20014	Ove Johansson, Malmerget	40735	Leif Bergström, Tidaholm
1246	Britt Forsberg, Solna	20295	Torbjörn Larsson, Sandarne	40766	Carl-Eric Green, Åsljunga
1774	Jan Graab, Jönköping	20372	Kjell Cronborg, Lidköping	41955	Olle Olson, Norrköping
4158	Stefan Wern, Jönköping	22862	Ulla Jonsson, Stigtomta	43316	Per-Erik Bruhn, Karlstad
5248	Rune Lennstrand, Eskilstuna	22952	Gunnel Mellstrand, Stockholm	46378	Gösta Lind, Norrköping
5425	Jan-Erik Vällfors, Åkersberga	24051	Kerstin Lindgren, Örebro	47172	Kjell-Åke Svärd, Kinnahult
5825	Roland Ek, Hörby	24485	Klas Holming, Lidingö	47857	Bo Lindén, Lotorp
6877	Rolf Norberg, Lidingö	24983	Margareta Olofsson, Malmö	48447	Leif Olsson, Alingsås
8411	Tage Kjellner, Angered	25183	Inger Bergman, Dals Rostock	48498	Kersti Cramne, Nacka
8592	Eddy Bremer, Lidköping	26307	Ove Andréasson, Göteborg	49652	Bertil Modin, Romelanda
9268	Per-Anders Hörling, Sollefteå	27032	Birgitta Magnusson, Nora	49863	Göran Gaunitz, Lingham
9596	Monica Asplund, Hallstahammar	27148	Olov Nylund, Västerås	51351	Bertil Eklund, Ramsjö
9731	Per Åsman, Hässleholm	28612	Svante Lindqvist, Skärholmen	51449	Gert Ottosson, Skog
9942	Lars Stålberg, Spånga	29475	Leif Larsson, Vällingby	52263	Hans-Olof Sundh, Skövde
10540	Gunilla Kindberg, Boxholm	29654	Gull-Britt Oskarsson, Hjo	53727	Gunilla Olofsson, Norrköping
10935	Bengt Lindquist, Gamleby	29764	Bertil Olsson, Skoghall	54476	Kent Rönnerberg, Örebro
11756	Olle Strandberg, Uppsala	34463	Ivar Kristiansson, Solna	56582	Rolf Wettergren, Nyköping
12082	Sven Hakkers, Partille	34658	Monica Hellman, Nol	56666	Lars Flink, Västerås
12460	Per-Olof Enarsson, Göteborg	35664	Inga Bengtson, Växjö	57389	Pär Bergendahl, Göteborg
15847	Gun-Britt Berg, Göteborg	36748	Ove Syrtén, Onsala	57480	Christel Aurelius, Linköping
15891	Sven O Franzén, Tranås	36905	Tore Svanstedt, Göteborg	57527	Leif Kulander, Häljarp
16123	Siv Johansson, Sköllersta	37518	Hans Löbel, Stockholm	58093	Mats Nyström, Tyresö
16608	Gunnar Grönlund, Djursholm	38628	Monika Lundgren, Visby		

Insändare

Ang. "Ny version av Sveriges dödbok"

LÄSTE OM den nya dödboken och såg att ni skriver "Databasen innehåller information om personer som avlidit i Sverige, men även en del svenskar som avlidit utomlands där uppgifterna om dödsfallet kommit via svenska myndigheter." samt "Dödsorsaken finns däremot inte med alls."

Detta stämmer inte riktigt. Dödboken innehåller även personer som avlidit i de svenska församlingarna i vissa länder i Europa. I dessa förekommer ibland även dödsorsak. Det vet jag säkert eftersom det är jag som har registrerat dem. Har tagit med dödsorsaken om personen ifråga har dött av något lite ovanligare, som till exempel. "Död av bombnedslag" under andra världskriget, eller "Förolyckades vid flygplanet "Gripens" störtning, Hållö, Göteborg", även det under andra världskriget.

Dessa finns med på den senaste skivan (antal poster inom parentes):

- Sjömansmissionen i Marseille 1878–1909 (85)
- Sjömansmissionen i Bremen 1900–1929 (16)
- Gustav-Adolfskyrkan i Hamburg 1876–1921 (315)
- Victoriaförsamlingen i Berlin 1903–1944 (236)
- Gustafskyrkan i Köpenhamn 1901–1944 (651)
- Margaretaförsamlingen i Oslo 1912–1944 (141)
- Ulrika Eleonora församlingen i London 1887–1960 (856)

I nästa utgåva kommer även dessa att finnas med:

- Gammalsvenskby i Ukraina 1920–1929

- Ulrika Eleonora församlingen i London 1724–1886 (om även de tidigaste posterna tas med)

Posterna för Ulrika Eleonora 1724–1886 är särskilt intressanta, eftersom de består av små levnadsberättelser, vilka ibland kan vara uppemot tre sidor långa. Ibland är de dock bara en eller ett par rader. Där finns även med personer som dött i församlingen men som inte är svenska medborgare. En hel del sjömän från Norge, Finland och Danmark finns med, men även från andra länder. Den allra första notisen, från 1724, lyder till exempel så här:

"Probstens och Kyrkioherdens Mag. Hesselii hustru Sara Wallerave, född i America och Pensilvanien d. 3 Februarii. 1696, död i Europa och London d. 17 Junii 1724. Begravnen i Stepney d. 19 dito Gammal 28 Åhr, 5 månader."

Den här är från 1829:

"År 1829, den Febr. afled Styrmanen Erik Nilsson om bord på Briggen St. Johannes, från Götheborg, 37 år gammal, och blef den 8de s.m. begraven i Svenska Kyrkogården. (Grafven blef tvenne nätter derefter öppnad, och liket bortstulet af "Resurrektion men".)"

(Inget döddatum står med i notisen.)

Denna från 1839:

"År 1839 – Paul Lindström, Andre Styrman på Briggen "Penelope", Captain Carl Gabriel Lagerwall, från Stockholm; född i Båstad. Drunknade den 17 Juny, genom ett fall öfverbord, då han höll på att stryka fartyget, som var förtöjt i Östra London Docka. Han fastnade med hufwudet i dy-bottnen, och ehuru endast 5 minuter i wattnet

omkom han dock, ehuru all möjlig hjälp användes att återställa lifvet. Coroners inquest hölls af Mr. William Baker, som gaf order för begrafning. Den döde jordfästades i Svenska Kyrkan d. 21 Juny, och nedsattes sedan i grafven på yttre Kyrkogårdens Norra sida. Hans ålder uppgafs wara 21 år."

Och denna från 1842:

År 1842 – "Carl Gustaf Hamilton, f.d. Coopværdie Kaptan, enligt RegistreringsBoken född i Jacobstad i Finland den 22 Juni 1775, dog den 18 Oktober 1842 af ålderdomsbräcklighet, samt begrofs den 22 uti samma månad på norra sidan af den yttre Kyrkogården. Under sin sista sjukdom besöktes han ofta af Pastor, som efter hans innerliga åstundan och en Kristlig beredelse meddelade honom H. H. Nattvard, hvars åtnjutande han en längre tid försummat. Denna dyrbara nåd gjorde ett märkligt intryck på honom, och ifrån denna stund syntes en stor förändring hafva föregått uti hans inre, så att han med mycket lugn gick sin förvandling till mötes. Wid ett samtal berättade han rörande sina lefnadsomständigheter, att hans far var utaf den Svenska Grefliga familjen Hamilton, hvilken såsom Kaptan vid ett infanteriregemete hade blifvit gift med en Köpmansdotter uti Norrköping. Här sade den affidne sig wara född, men såsom litet barn hafva flyttat med sina föräldrar till Finland, hvarest han blifvit uppfostrad."

Bara ett litet smakprov på vad som kommer att finnas i nästa utgåva av dödboken.

CARIN OLOFSSON
HELSINGBORG

NYHET

Sveriges dödbok 8

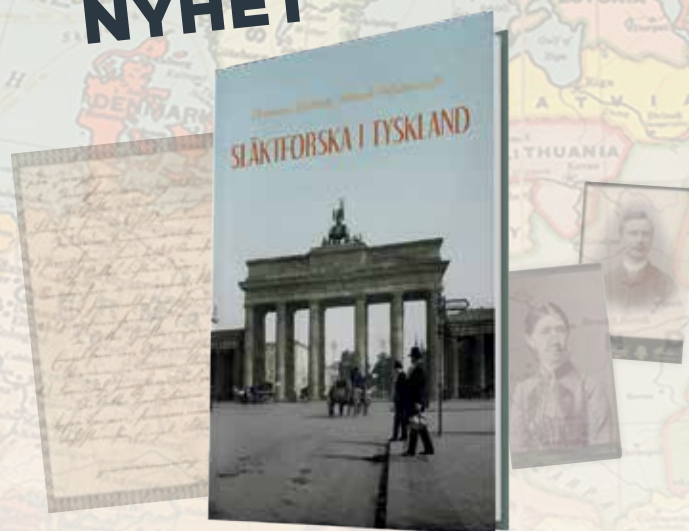
Sveriges dödbok 8 innehåller namn, födelseort, dödsort, adress, civilstånd samt datum för födelse, död och civilståndsändring för 15,4 miljoner döda åren 1830–2020.

Databasen levereras som USB-minne och fungerar på PC med Windows 7 eller senare. Den fungerar inte direkt på Mac men går att köra via en tredjepartslösning som till exempel CrossOver.

Läs mer om Sveriges dödbok i Rötterbokhandeln.

NYHET

Släktforska i Tyskland

Trots att Tyskland har genomgått många krig och gränsförändringar är det bevarade materialet stort och därmed en utmaning för släktforskaren.

I den här boken får du veta hur du hittar rätt i arkiven i Tyskland och tidigare tyska områden.

Specialiserad nätbokhandel för dig som släktforskar
www.rotterbokhandeln.se

Grundkurs i Disgen 2021

Kompendium på 108 sidor.

Kursboken har tagits fram av Bertil Lindqvist och Dis-Filbyter.

Kompendiet för Disgen 2021 går på ett systematiskt och pedagogiskt sätt igenom alla stegen i registreringen av släktforskardata. Alltifrån skapande av ny datamapp för de data man vill registrera och presentera till registrering och hantering av källor respektive orter och platser.

Alla notistyper tas upp samt hur flaggor hanteras, hur sökrutinerna fungerar och hur man genomför de inbyggda kontroller som finns i programmet. Kompendiet tar även upp hur foton hanteras och hur man skapar html-filer. Ett kapitel ägnas åt Disgens kartfunktion, hur personers förflyttningar kan kopplas till en kartbild och hur historiska kartor kan användas.

Utskrifter för Disgen

Häfte på 44 sidor.

Behöver du hjälp att komma igång med utskrifter? Kompendiet innehåller exempel på ett 25-tal väl beskrivna lösningar.

Disgens utskriftsmöjligheter är nära nog oändliga. Bland 150 standardmallar kan du hitta din favorit. Alla mallar kan även ändras så att du får med den informationen du önskar. Du kan skriva ut i A4 på alla standardskrivare. RTF-utskrift ger dig möjligheten att läsa in filen i exempelvis Word.

Beställ direkt i webbshoppen, shop.dis.se, och betala med kort eller banköverföring.

Funktionärer

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som inte står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Sedan förra numret har Bengt Hammarström slutat som Disgen-fadder och Hans Vappula som Disbyt-ombud. Tack för era insatser!

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och e-post. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig

- att ha tagit en säkerhetskopiera innan samtalet (e-posten)
- att följa fadderns råd på egen risk
- att ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Disgen Sverige

Fadderlista i postnummerordning

Peter Åberg	Stockholm	073-5157668		nilspeab@gmail.com
Stig Geber	Uttran	08-53030734	076-2482232	stig.geber@telia.com
Hans Peter Stülten	Nynäshamn	08-52017909	0707-828491	h-p.stuelten@outlook.com
Torgny Larsson	Malmö			larsson.torgny@gmail.com
Bengt Kjällerström	Lund	(070-2703944)		bengt@kj2.se
Magnus Hellblom	Lund	0733-360102		magnus@hellblom.com
Anders Larsson	Svedala	070-7470759		anders@dis-syd.se
Carl Strandberg	Lomma	070-5942775		carolus.strandberg@gmail.com
Sven Kylefors	Helsingborg	042-297345	070-3297345	sven.kylefors@telia.com
Lena Ringbrant Ekelund	Klippan		070-2320079	l.re@telia.com
Bengt Johansson	Östra Ljungby		070-6480711	bemagram@telia.com
Bo Lundgren	Nymölla	0735-288825		bo@elmedia.se
Staffan Knös	Ronneby	0705-951338		staffan@dis-syd.se
Arne Sörlöv	Tving	0721-505333		arne@sorlov.com
Christina Claeson	Göteborg			ch_claeson@hotmail.com
Hans Nyman	Borås	0705-254075		hansnyman@telia.com
Tomas G H Johansson	Svenljunga	0325-13631kv		tomasgh@live.se
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Börje Jönsson	Eksjö	070-8631217		borje.jn@gmail.com
Anders L. Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Peter Tilly	Linköping	070-3660003		peter.tilly@telia.com
Birgitta Karlsson	Sturefors	013-52943	073-0945945	birgitta5karlsson@gmail.com
Arne Johansson	Södra Vi	076-1080029		anforskning@djursdala.net
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@gmail.com
Elisabeth Molin	Visby	0705-116292	0705-116292	elisabeth@imolin.se
Benny Olson	Klintehamn	0701-439407		olsonbenny@hotmail.com
Jan Wallin	Örebro	019-183830	070-3877888	jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	0735-808972	cgou99@gmail.com
Olle Olsson	Gävle	026-101376	070-6303267	olle.olsson.gavle@gmail.com
Staffan Bodén	Gnarp	070-5369583	070-5369583	hampus3249@gmail.com
Tony Rodin	Bollnäs	(0703-506304)		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	070-5281816		bodil.orremo@gmail.com
Örjan Öberg	Härnösand	070-6534127		orjan@bakskuru.se
Lennart Näslund	Helgum	076-8480114		lennart@hsn.nu
Peter Johansson	Örnsköldsvik	070-5648859		peter.johansson-oer@telia.com
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493	070-5125770	tommy.umea@gmail.com
Hans Fällman	Umeå	070-6912829		hansfallman@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	070-6164410	laila.tuva@outlook.com
Curth Svedberg	Roknäs	070-6619907		curth.svedberg@gmail.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.wennberg@telia.com

Disgen Finland

Henrik Mangs Vasa +358-500268361kv henrik.mangs@netikka.fi

Disgen Norge

Alf Christophersen Tvedestrand +47-37164209 alfchri@online.no

Disgen/Linux

Roy Johansson	Borås	033-7709522	0709-706170	roykleva@gotanet.com
---------------	-------	-------------	-------------	----------------------

Mac

Hans Peter Stülten	Nynäshamn	08-52017909	0707-828491	h-p.stuelten@outlook.com
Kerstin Bjernevik	Kista	08-7511630		kerstin.bjernevik@gmail.com
Anders L. Hjalmarsson	Linköping	070-6004078		ka.lindman@gmail.com
Sven Olby	Västerås	021-20494	076-1091184	sven.olby@gmail.com
Gunilla Hermander	Hudiksvall	070-5315715		macnilla@telia.com

Min Släkt

Lotta Sörensen	Sölvesborg	0760-141262		lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg			crone.kjell@gmail.com
Annelie Lindgren Kedehag	Mölnlycke	0739-778388		petared@gmail.com
Bo Svartholm	Frösön	070-6276073		bo.svartholm@gmail.com

Holger

Sven Olof Åkerlund	Huddinge	070-5112847		sven.olof.akerlund@gmail.com
--------------------	----------	-------------	--	------------------------------

Karthantering

Lena Ringbrant Ekelund	Klippan	070-2320079		l.re@telia.com
Tommy Nilson	Eksjö	070-3031732		tommy@betoni.se
Tor-Leif Björklund	Norrköping	0768-130387		torleif.bjorklund@gmail.com
Olle Olsson	Gävle	070-6303267		olle.olsson.gavle@gmail.com

OpenRGD

Carl-Johan Gustafsson	Nykvarn	08-55245912	0705875912	carl-johan.gustafsson@telia.com
Jan Lilliesköld	Sundsvall	070-5716694		jalill5255@gmail.com

Disbyt-ombud (Sverige)

Charlotte Börjesson	Västra Frölunda	031-478093		charlotte.borjesson@telia.com
Donald Freij	Värnamo	0702-780885		donald@freij.se
Gunnar Bergstedt	Stockholm	0707-716906		bergstedtgunnar@gmail.com
Håkan Johansson	Västerås	070-2224857		hakan.johansson.021@telia.com
Håkan Asmundsson	Linköping	0708-652996		hakan@asmundsson.nu
Kent Hektor	Ystad	0707-530201		kent.hektor@outlook.com
Kerstin Malm	Örebro	073-0429721		kegubi60@gmail.com
Olle Olsson	Gävle	026-101376	070-6303267	olle.olsson.gavle@gmail.com
Rolf Eriksson	Vikingstad	0723-628263		rolferiksson@brevet.se

Disbyt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt	Stockholm		0707-716906	bergstedtgunnar@gmail.com
------------------	-----------	--	-------------	---------------------------

Dis Arkiv

c/o Bo Kleve, Solhaga 7, 582 46 Linköping		013-104 204		dis_arkiv@dis.se
---	--	-------------	--	------------------

Dis styrelse från och med årsmötet den 12 mars 2022.

Ordförande

Daniel Berglund

Hängestensvägen 38, 421 67 V. Frölunda,
031-443 143, 0705-244088,
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg

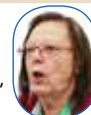
Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
076-0852663,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa,
573 73 Sunhultsbrunn, 070-5698738,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Peter Åberg

Gröndalsvägen 188,
117 69 Stockholm, 073-5157668,
nilspeab@gmail.com

Övriga ledamöter

Gunilla Jacobson

Ramsögatan 1,
257 31 Rydebäck, 0702-407057,
gunilla@buddies.dk

Bo Kleve

Solhaga 7,
582 46 Linköping,
bok+dis@klev.se

Christina Claeson

Odinsgatan 20 B,
411 03 Göteborg,
ch_claeson@hotmail.com

Anders Lindberg

Luzernvägen 1 D, 227 38 Lund,
0708-397908,
aelindberg2004@yahoo.se

Kristina Andersson

Kvibergsvägen 7, 531 97 Lidköping,
070-2191817,
foreningar.kristina@gmail.com

Valberedning

Kontaktperson: **Hans Peter Stülten**,
valberedning2022@dis.se

NORD

c/o Kassberg,
Drejarvägen 19,
961 40 Boden

ordf_nord@dis.se
www.dis-nord.se
Ordf: Vakant

MITT

c/o Lilliesköld,
Johannedalsv 150,
86337 Sundsvall

ordf_mitt@dis.se
www.dis-mitt.se
Ordf: Peter Johansson

BERGSLAGEN

c/o Strömberg,
Patentgatan 15 lgh 1103,
722 26 Västerås,
070-210 19 15

ordf_bergslagen@dis.se
www.dis-bergslagen.se
Ordf: Lars-Göran Nilsson

ÖST

c/o Ingrid Mild,
Vålbergavägen 167,
175 69 Järfälla
ordf_ost@dis.se
www.dis-ost.se
Ordf: Vakant

Dis Syd

DIS SYD verkar i Blekinge, Skåne och södra Halland. Föreningen har idag cirka 2800 medlemmar och en organisationsgrad på mer än 79 procent av Dis medlemmar inom vårt område, en siffra som vi kämpar för att höja!

Vår verksamhet 2021 har, liksom 2020, i hög grad präglats av coronapandemin. Årsmötet fick genomföras digitalt med Zoom. Vår utbildningsverksamhet påverkades kraftigt och alla fysiska träffar fick ställas in under våren. Vi hade förhoppningar om att under hösten kunna genomföra träffar som vanligt, men pandemin höll i sig och flera av träffarna blev istället digitala. Höstmötet i Klippan kunde till vår glädje genomföras som planerat. Femtio medlemmar deltog. Det var första gången på nästan två år som vi kunde genomföra en vanlig mötesaktivitet!

Föreningen har 2021 anordnat 46 Dis-träffar, båda fysiska och digitala, med totalt 844 respektive 115 deltagare. På våren 2021 arrangerades 16 digitala träffar med Torgny Larsson som ledare under namnet Fråga en fadder med 325 deltagare. I Klippan har Lena Ringbrant Ekelund arrangerat fysiska och digitala kartkurser med totalt 102 deltagare (samma person kan ha deltagit i flera av träffarna).

Åtta personer har deltagit i Distansutbildningen i Disgen 2019 och 2021 med handledare från Dis Syd. Det planerade samarrangemanget med Danske Slægtsforskare i Helsingør fick ställas in på grund av pandemin.

Vi har under pandemin kunnat konstatera att våra digitala utbildningar, träffar och frågestunder kommit för att stanna! Vi har med våra digitala aktiviteter nått ett betydligt större antal medlemmar än med traditionella träffar under tidigare år.

I vår framtida planering räknar vi med att genomföra både fysiska och digitala träffar och utbildningar. Under 2022 kommer vi alltså fortsätta att anordna digitala träffar parallellt med fysiska träffar. De orter där vi planerar fysiska träffar är Eslöv, Halmstad, Helsingborg, Klippan, Lund, Malmö, Ronneby och Sölvesborg. Men även i södra och sydöstra Skåne planerar vi för fysiska träffar. Vi tänker anordna fysiska träffar för utbildning att medverka på digitala möten och annan släktforskningsrelaterad teknik. Vi planerar studiecirkel tillsammans med bildningsförbund och släktforskarföreningar inriktade på grunderna i Disgen, främst för medlemmar som nyss skaffat Disgen.

Föreningens ändamål är att ge hjälp och service till medlemmarna om

datorn som hjälpmedel i släktforskningen. I detta avseende prioriteras Dis egna produkter och tjänster. För att öka tillgängligheten har vi infört digitala möten som hålls regelbundet. Våra medlemmar är där välkomna, utan föranmälan, att ställa frågor och delta i diskussioner.

Samarbetet med de lokala släktforskarföreningarna kommer att prioriteras under året. Vi kommer att presentera Dis och Dis Syds verksamhet för släktforskarföreningar inom vårt område. Under året ska vi genomföra riktade aktiviteter för att värva nya medlemmar. Vi ska också genomföra en medlemsenkät om vilka aktiviteter och utbildningar vi ska erbjuda, önskemål om funktioner i våra produkter och andra tekniska hjälpmedel inom släktforskningen. Vi kommer som vanligt att kommunicera med våra medlemmar via vår tidning Diskutabelt, hemsidan, Facebook och nyhetsbrev.

DIS SYD

**Släktforskarveckan
SKÅNE**
4-9 juli 2022

Arrangör:
Skånes Släktforskarförbund
i samarbete med lokala släktforskarföreningar

www.sfv2022.sgfm.se

FILBYTER

c/o Föreningshuset
Fontänen, Västra vägen 32,
582 28 Linköping

ordf_filbyter@dis.se
www.dis-filbyter.se
Ordf: Vakant

VÄST

c/o Amberntsson,
Persikogatan 126,
426 56 Västra Frölunda
031-290186

ordf_vast@dis.se
www.dis-vast.o.se
Ordf: Ylva Amberntsson

SMÅLAND

c/o Gröön,
Skälsbäck Norrgården 107,
570 72 Fagerhult
ordf_smaland@dis.se
www.dis-smaland.se
Ordf: Eva Gröön

SYD

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund,
ordf_syd@dis.se
www.dis-syd.se
Ordf: Viveca Kristiansen

Dis-Filbyter

OAVSETT OM du är släktforskare eller bara allmänt intresserad av historia är domböcker en otrolig guldklimp när det gäller att få inblick i hur livet såg ut förr. Domböcker ger oss så mycket mer än bara brottslingar.

Före år 1350 hade Sverige ingen enhetlig rikslagstiftning, utan varje landskap hade sina egna lagar. Men år 1350 släppte Magnus Eriksson sin landslag och stadslag. År 1442 ersattes landslagen av kung Kristoffers landslag. En fullständig lagrevision gjordes 1734. Lagen kompletterades med en mängd stadgor, förordningar, kungliga brev med mera.

På landsbygden fanns två rättsinstanser – häradsrätt och lagmansrätt. Svea hovrätt bildades 1614. Göta hovrätt kom 1634. I städerna fanns rådhusrätt och kämnärsrätt. Den sistnämnda fanns bara i vissa städer. Högsta domstolen inrättades år 1789 av Gustav III.

År 1849 ansåg man att lagmans- och kämnärsrätterna hade spelat ut sin roll och avskaffades. Nästa milstolpe i domstolsväsendets utveckling var 1971. Då genomfördes den stora tingsrättsreformen. Utöver dessa allmänna domstolar finns förvaltningsdomstolar och ett antal specialdomstolar av olika slag.

När vi pratar domboksforskning inom släktforskningen avser vi i första

hand forskning hos häradsrätter, rådhusrätter, lagmansrätter, kämnärsrätter och hovrätter.

Hos Riksarkivet finns alla domböcker för alla domstolar i original. Rent fysiskt finns de hos landsarkiven. Tyvärr är väldigt få domböcker digitaliserade hos Riksarkivet. Arkiv-Digital har fotograferat en del, men ändå tyvärr alldeles för litet.

Den mest spännande delen i domboksforskning utgör naturligtvis brott av olika slag, men det finns mycket mer än brottmål i domstolarnas arkiv. Här finns lagfartsprotokoll, äktenskapsförord, förmyndarskapsprotokoll, bouppteckningsprotokoll, inteckningsprotokoll, uppgifter om fastighetsköp, morgongåvobrev, testamenten och mycket mer.

En oansenlig notering i en husförhörslängd gör mig nyfiken. I Norrköpings Hedvig AI:18 sid 248 rad 15 finns en notering under rubriken ”Särskilde Anteckningar”. För Herman Fredrik Dederling står det ”se frejdlistan”.

I vissa församlingar fördes så kallade frejdlistor. Här antecknades om någon hade gjort något klandervärt som påverkade personens vandell. Frejdlistan finns i församlingens kriminalregister. I Norrköping finns ett sådant register, men inte före 1895 och noteringen för Dederling avser perioden 1864–1869. En samsökning i NAD på hela namnet visar att han

var straffarbetsfånge på bland annat Karlskrona straffängelse. Det framgår att han hade dömts för fjärde resan stöld av Norrköpings rådhusrätt. Jag letar fram domen i arkivet för Norrköpings rådhusrätt. I december 1867 hade han tillgripit en kappa, som var uthängd såsom skylt utanför Alströms salubod i Norrköping. Han ertappades i princip på bar gärning av en poliskonstapel. Dederling hade haft kappan under sin rock och på frågan om han köpt kappan sa han, att han köpt den till sin syster. Efter kontroll med Alström häktades Dederling för stöld. Rådhusrätten dömde honom till 8 års straffarbete och förlust av medborgerligt förtroende under 10 år. Straffet var hårt då det var fjärde resan stöld, bara drygt 100 år tidigare dömdes man till döden för detta. Det var Gustav III som avskaffade dödsstraffet för fjärde resan stöld, dubbelt hor, bigami och trolldom. Efter domen hamnade Dederling på Karlskrona straffängelse. I fängelsets kyrkböcker kan man läsa att Dederling dömts till sammanlagt 13 års fängelse för sina stöldresor. Sex år efter sin frigivning begår han den femte resan stöld och döms nu till 7 års straffarbete. Utkommen därifrån år 1888 tröttnar han på sin tillvaro och tar sitt eget liv.

TORBJÖRN WAHLSTRÖM
DIS-FILBYTER

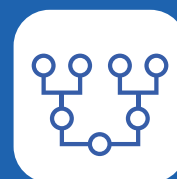
Avsändare:
Föreningen Dis,
Gamla Linköping, 582 46 Linköping

POSTTIDNING

B

Ladda ner och köp Disgen 2021!

Gå till www.dis.se/disgen och ladda ner Disgen 2021.

Installera.

Starta programmet.

Köp Disgen 2021 via länken i hjälpmenyn.

Läs mer om nyheterna på Dis webbplats.

Se nyheterna i Disgen på Dis Youtubekanal "Föreningen Dis Video".

Se alltid till att du har en aktuell säkerhetskopia.